

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Självvärdering

Lärosäte: Mälardalens högskola

Yrkesexamen: Grundlärarexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3

Mälardalens högskola har till utbildningsutvärderingen valt att inte bifoga kursplaner för de kurser som ingår i programmet och inte heller programets utbildningsplan.

Om kursplaner önskas så kan de sökas via webbsidan <http://www.mdh.se/utbildning/kurser/kursplaner-1.35552> (i självvärderingen anges grundlärarprogrammets kurskoder).

Programmets utbildningsplan kan även den sökas via webbsidan, se <http://www.mdh.se/utbildning/program/utbildningsplaner-1.44892>.

Med hänsyn tagen till den begränsade omfattningen på självvärderingen biläggs inte heller examensmatris för grundlärarexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3, se mer under bedömningsgrund *uppföljning, åtgärder och återkoppling*. Om bedömare önskar ta del av examensmatrisen vänligen kontakta lärosätet.

Beskrivning

Grundlärarutbildningen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3 vid Mälardalens Högskola (MDH) är en forskningsbaserad professionsutbildning som ges i en flervetenskaplig utbildningsmiljö. Utbildningens utformning utgår från Högskoleförordningens examensbeskrivning för grundlärarexamen (HF 1993:100, bilaga 2) och förhåller sig till *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011* (Reviderad 2017) och till beprövad erfarenhet. Syftet med utbildningen är att den blivande grundläraren ska visa kunskap och förmåga att självständigt arbeta som grundlärare med att möta, stödja och utmana alla elever i deras lärande och utveckling. Vidare ska studenten genom utbildningen formulera en egen yrkest teori, för att på så sätt bli medveten om sin profession, utveckla sin värderingsförmåga och sitt professionella förhållningssätt, se vidare under bedömningsgrund *utformning, genomförande och resultat, måluppfyllelse – mål 3*.

Mälardalens högskola har med stöd i examensordningen som krav för att avlägga grundlärarexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3, att studenten ska fullgöra kursfordringar om 240 hp. Utifrån examensordningens krav utgör 60 hp den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK), 30 hp verksamhetsförlagd utbildning, (VFU, varav 15 hp utgör ämnesrelaterad verksamhetsförlagd utbildning) samt två självständiga arbeten om vardera 15 hp i ett eller två av de ämnen som studerats. Det första självständiga arbetet skrivs på grundnivå i något av ämnena engelska, matematik, naturorientande ämnen och teknik (NO/T), samhällsorienterande ämnen (SO) eller svenska. Det andra självständiga arbetet skrivs på avancerad nivå i något av ämnena matematik eller svenska. Den främsta anledningen till att det andra självständiga arbetet skrivs i matematik eller svenska är högskoleförordningens krav på omfattning i matematik och svenska (dvs. 30 hp vardera) samt examensmålet avseende *visa fördjupad kunskap om grundläggande läs-, skriv- och matematikinläring och om barns kommunikation och språkutveckling*.

I enlighet med Högskoleförordningen ställs också krav på: 30 hp svenska, 30 hp matematik och 15 hp engelska samt SO och NO/T. Då den yrkesverksamma läraren förväntas undervisa i enlighet med gällande timplan för lågstadiet har MDH bedömt att kunskaper och förmågor inom NO/T och SO är nödvändiga i minst lika stor utsträckning som examensordningens krav för undervisningsämne engelska (dvs. 15 hp). Utifrån examensmålen för grundlärarexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3 har MDH valt att därutöver, med stöd av examensordningens krav, ge kurserna *Estetiska uttrycksformer och estetiska läroprocesser för grundlärare F-3, 7,5 hp* (PEA097) och *Möjligheter och hinder i språk-, skriv-, läs- och matematikutveckling - grundlärare F-3, 7,5 hp* (OAU039). Valet av kurser ges bland annat med anledning av följande examensmål:

Möjligheter och hinder i språk-, skriv-, läs- och matematikutveckling - grundlärare F-3, 7,5 hp

- *visa fördjupad kunskap om grundläggande läs-, skriv- och matematikinläring och om barns kommunikation och språkutveckling.*

Då den yrkesverksamma läraren förväntas ha kunskaper om barns kommunikation och språkutveckling för att ge eleverna förutsättningar för att utveckla grundläggande kunskaper i läs-, skriv- och matematikinläring så har MDH valt att utöver de av examensordningens stipulerade krav om matematik 30 hp och svenska 30 hp förstärka den blivande lärarens kunskaper i dessa områden i relation till specialpedagogiska perspektiv.

Estetiska uttrycksformer och estetiska läroprocesser för grundlärare F-3, 7,5 hp

- *visa kännedom om praktiska och estetiska läroprocesser.*

Då skolan ska stimulera varje elev såväl intellektuellt såsom praktiskt, sinnligt och estetiskt och då eleverna ska få pröva och utveckla olika uttrycksformer har MDH valt att ge ovanstående kurs. Syftet är att ge grundlärarstudenten möjlighet att utveckla praktisk och didaktisk kunskap i olika estetiska uttrycksformer för att kunna stödja elever i deras utveckling och lärande i och genom estetiska uttryck. Dessutom ingår praktiska och estetiska moment i flera av grundlärarprogrammets övriga kurser och då i nära anslutning till kursernas innehåll och lärandemål.

Programmets inledande 180 hp är på grundnivå och de återstående 60 hp är på avancerad nivå.

Grundlärarutbildningens progression

Grundlärarutbildningen utmärks av att programmet utgår från tre delar som bygger på varandra vilka handlar om att **grundlägga**, **befästa** och **fördjupa** grundlärarstudentens kunskaper, färdigheter och förmågor att självständigt arbeta som lärare i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3.

- År ett introducerar och **grundlägger** kunskaper om lärares uppdrag och lärares arbete. Förutsättningarna för detta är kurser i utbildningens två huvudämnen, svenska och matematik, en kurs i *Eстетiska uttrycksformer och estetiska lärprocesser*, en UVK-kurs och den första verksamhetsförlagda kursen.
- År två och tre **grundlägger** samt utvecklar och **befäster** kunskapen om, förståelsen av och beredskapen för lärares uppdrag och arbete. Förutsättningarna för detta är kurser i de övriga skolämnena: SO, NO/T och engelska samt en kurs i *Möjligheter och hinder i språk-, skriv-, läs- och matematikutveckling* där studenten tillägnar sig ytterligare kunskaper med specialpedagogiskt perspektiv. I år två och tre ingår dessutom resterande UVK-kurser, en VFU-kurs och ett självständigt arbete på grundnivå i något av de fem skolämnena.
- År fyra knyter ihop utbildningen och **befäster** och i huvudsak **fördjupar** kunskaper, färdigheter och förmågor för lärares uppdrag och arbete. Förutsättningarna för detta är fördjupningsstudier inom utbildningens två huvudämnen, svenska och matematik, ett självständigt arbete på avancerad nivå inom något av huvudämnena och en längre VFU-kurs.

Utbildningens innehåll och struktur redovisas i *studiegång för Grundlärarprogrammet med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3* på nästa sida.

Termin 1

Svenska	Matematik
Svenska för grundlärare F-3. Introduktion, 15 hp SVA021	Matematik för grundlärare F-3, del 1, 15 hp MAA028
<i>Fältstudier</i>	

Termin 2

UVK	VFU	Estetik
Utbildningens organisation, uppdrag och innehåll för grundlärare F-3, 15 hp OAU210	Verksamhetsförlagd utbildning 1 - grundlärare F-3, 7,5 hp OAU195	Estetiska uttrycksformer och estetiska lärprocesser för grundlärare F-3, 7,5 hp PEA097
<i>Fältstudier</i>		<i>Fältstudier</i>

Termin 3

UVK		
Utvecklingsarbete och utvärdering - grundlärare F-3, 7,5 hp OAU155	Utveckling och lärande för grundlärare F-3, 7,5 hp OAU099	Specialpedagogik för grundlärare F-3, 7,5 hp OAU188
		Bedömning av barnets/elevens lärande och utveckling - grundlärare F-3, 7,5 hp OAU212
<i>Fältstudier</i>		

Termin 4

SO	NO/T
Samhällsorientering - grundlärare F-3, 15 hp PEA083	Naturvetenskap och teknik - grundlärare F-3, 15 hp OAU158
<i>Fältstudier</i>	

Termin 5

Engelska	UVK
Engelska, del 1 för grundlärare F-3, 15 hp ENA501	Sociala relationer, konflikthantering och ledarskap för grundlärare F-3, 7,5 hp OAU141
<i>Fältstudier</i>	
VFU	
Verksamhetsförlagd utbildning 2 - grundlärare F-3, 7,5 hp OAU200	

Termin 6

UVK	Matematik/Svenska	Självständigt arbete
Forskningsmetod för grundlärare F-3, 7,5 hp OAU082	Möjligheter och hinder i språk-, skriv-, läs- och matematikutveckling - grundlärare F-3, 7,5 hp OAU039	Självständigt arbete 1 för grundlärare F-3, 15 hp Engelska, ENA502 Matematik, MAA010 NO/T, OAU093 SO, OAU094 Svenska, SVA013
<i>Fältstudier</i>		

Termin 7

Matematik	Svenska	
Matematik för grundlärare F-3, del 2, 15 hp MAA029	Språk-, skriv- och läsutveckling, fördjupning i svenskämnet för grundlärare F-3, 7,5 hp SVA020	Barnlitteratur och barnkultur, fördjupning i svenskämnet grundlärare F-3, 7,5 hp LIA025
<i>Fältstudier</i>		

Termin 8

	Självständigt arbete
	Självständigt arbete 2 för grundlärare F-3, 15 hp Matematik, MAA017 Svenska, SVA019
VFU	
Verksamhetsförlagd utbildning 3 - grundlärare F-3, 15 hp OAU204	

Grundlärarutbildningens organisation

Grundlärarutbildningen vid MDH är organiserad vid en av högskolans fyra akademier, *Akademien för utbildning, kultur och kommunikation* (UKK). Den kollegiala organisationen för lärarutbildning består av *utbildningsråd för lärarutbildning, programkollegier* samt *ämnes- och inriktningskollegier*. Utbildningsrådet samlar företrädare för samtliga ämnen och inriktningar samt studentrepresentanter. Tillsammans bygger utbildningsrådet basen för akademins lärarutbildningar och har till uppgift att följa upp, utvärdera, utveckla och säkra kvaliteten i akademins lärarutbildningar på kort och lång sikt med utgångspunkt i högskolans vision och mål, akademins verksamhetsplan samt övriga såväl centrala som lokala styrdokument och policyer. Bland ämnes- och inriktningsföreträdare utses programföreträdare för respektive program.

Programkollegiet leds av programföreträdaren och samlar de medarbetare som undervisar inom programmet samt utbildningsledare, studievägledare och VFU-samordnare. Programkollegiet garanterar den vetenskapliga kvaliteten i programmet och träffas minst en gång per termin. Programföreträdaren fungerar som sammanlänkande nod mellan utbildningsrådet och programkollegiet. På motsvarande sätt fungerar ämnes- och inriktningsföreträdaren i sin roll som ledare för ämnes- respektive inriktningskollegiet som en sammanlänkande nod mellan ämnet/inriktningen och programmet. I ämnes- och inriktningskollegierna samlas undervisande och forskande medarbetare inom ett ämne alternativt en inriktning för att diskutera kursutveckling och undervisning i ämnet/inriktningen samt utveckling av och vetenskaplig bas i ämnet/inriktningen.

Utbildningen har getts vid MDH sedan höstterminen 2013 med start varje höst- och vårtermin. Med anledning av regeringens beslut om utbyggnad av antalet platser har dimensioneringen utökats sedan start och för läsåret 2017/18 var rekryteringsmålet 110 studenter, 70 på höstterminen och 40 på vårterminen.

Förutsättningar

Personal

Bedömningsgrund:

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/konstnärliga/professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Vid MDH är lärarutbildningen ett prioriterat utbildningsområde där kontinuerliga strategiska satsningar på kompetensförsörjning och rekrytering, både av akademien och genom särskilt stöd från rektor, alltsedan 2012 har initierats och alltjämt fortgår. Att de strategiska satsningarna kan få effekt underlättas av att all undervisande och forskande personal på grundlärarutbildningen sedan 2008 är samlad under en och samma akademi, vilket underlättar att utbildning och forskning kan hållas ihop men även att styrning och ledning kan riktas till hela/delar av lärarutbildarkollegiet vid t.ex. kompetensutveckling och kompetenssatsningar.

Av den bifogade lärarresurstabellen framgår att personal som tjänstgör inom grundlärarutbildningen F-3 omfattar nästan 13 heltidsekvivalenter varav 41 % är lektorer/professorer (vetenskapligt meriterade), 50 % är adjunkter/adjungerade adjunkter och 9 % är forskarstuderande. Lärarresurstabellen visar vidare att 76 % av de inom grundlärarutbildningen verksamma lärarna har en lärarexamen. Ämnes- och inriktningkollegierna samlar all forskande och undervisande personal på grundlärarutbildningen. Samtliga är dessutom knutna till de fyra forskningsmiljöer som utgör forskningsbas för det utbildningsvetenskapliga området (se vidare under bedömningsgrund *utbildningsmiljö*).

Högskolans adjunkter, doktorander och vetenskapligt meriterad personal med bakgrund i skolverksamhet, tillsammans med adjungerade adjunkter, utgör grundlärarutbildningens professionsbas. De kurslärare som ansvarar för de verksamhetsförlagda utbildningsdelarna undervisar även i högskoleförlagda utbildningsdelar. De adjungerade adjunkterna är grundskollärare med anställning på en grundskola där de tjänstgör minst 50 % samtidigt som de har en tidsbegränsad anställning vid MDH. Genom detta upplägg bidrar yrkesskickliga grundskollärare med aktuell yrkeserfarenhet som lärarutbildare i VFU samt i vissa högskoleförlagda kurser.

Det finns en nationell utmaning för majoriteten av lärosätena i Sverige vad gäller att rekrytera vetenskapligt meriterade lärarutbildare med grundlärarkompetens där konkurrensen om den kompetens som finns i landet hårdnat under senare år. Detta har blivit särskilt påtagligt dels efter regeringens satsning på ytterligare utbyggnad av landets lärarutbildningar, dels mot bakgrund av bristen på behöriga lärare i skolverksamheten. För MDH:s del har detta konkret visat sig i att det är och har varit svårt att ersätta disputerad personal som på grund av pensionering eller annan anledning lämnat sina tjänster med ny disputerad personal. För att möta detta har lärosätet kontinuerligt genomfört långsiktiga satsningar med attraktiva tjänster såsom strategiska lektorat (med start 2012) vilket resulterat i att fem lektorer docentmeriterat sig. MDH har även genomfört satsningar på forskarassistenttjänster vilket resulterat i att sammanlagt sju forskarassistenttjänster tillsatts, en satsning som fortgår.

För åren 2018 – 2021 kommer fem vetenskapligt meriterade personer med lärarexamen att erhålla utökad kompetensutvecklingstid för att forma en strategisk forskning mot centrala områden för grundskolans verksamhet. På uppdrag av rektor har akademien beviljats särskilda strategiska medel för att bygga upp ett långsiktigt forsknings- och utvecklingsprogram, *Läraruppdraget i framtidens förskola, skola och lärarutbildning*. Programmet syftar till att dels stärka och utveckla lärarutbildningen så att den motsvarar samhällets behov och bättre förbereder studenterna för det framtida arbetslivet, dels attrahera sökande till de anställningar som kommer att utlysas inom ramen för programmet. Forsknings- och

utvecklingsprogrammet ska bedrivas i samproduktion med regionens skolhuvudmän och pågå under åren 2019 – 2022. Även andra lärosäten kommer att ingå.

Under perioden för högskolans gällande forsknings- och utbildningsstrategi (2017 – 2022) har UKK planerat för ytterligare förstärkningar av vetenskapligt meriterad personal med lärarexamen, såväl mot ämnesdidaktik som mot UVK och VFU. Med strategin som utgångspunkt genomförs kontinuerliga rekryteringar av vetenskapligt meriterad personal med lärarexamen. Som exempel kan nämnas en pågående utlysning av ett lektorat i svenska språket, ett lektorat i litteraturvetenskap samt två biträdande lektorat i specialpedagogik med inriktning mot förskolans och skolans arbete, vårterminen 2018.

Under perioden för forsknings- och utbildningsstrategin, 2017 – 2022, pekas ett antal områden ut med relevans för grundlärautbildningen. Akademi UKK prioriterar att redan anställda adjunkter med lärarexamen ska kunna genomgå forskarutbildning. Inom ramen för denna prioritering kommer bland annat tre adjunkter i svenska att antas till forskarutbildning med start höstterminen 2018. Ytterligare tre forskarstuderande från licentiat- till doktorsexamen är under tillsättning och i samarbete med Västerås Stad kommer också två forskarstuderande inom skolutveckling att antas till licentiatexamen inom ramen för lektorstjänst hos skolhuvudmannen. För strategiperioden fortsätter även akademien det påbörjade arbetet med att rekrytera adjungerade adjunkter i syfte att stärka den beprövade erfarenheten i grundlärautbildningen.

Utvecklingsområden

Ett utvecklingsområde som akademien noterat är att kurser på grund av den stora rörligheten vad gäller personal byter undervisande lärare mer frekvent än vad som är önskvärt. Inför innevarande läsår har avdelningscheferna på akademien gemensamt ansvarat för att säkerställa att kurser i möjligaste mån behåller samma undervisande lärare. Avsikten med detta är att då samma lärare under längre tid undervisar i samma kurs sker en naturlig kursutveckling som främjar kvaliteten i utbildningen men även ger den undervisande personalen bättre förutsättningar ur arbetsmiljö- och kompetensperspektiv.

Lärosätet arbetar sedan 2006 med ett system för pedagogisk meritering av lärare, *En pedagogisk karriärväg för högskolans lärare*, där lärare utöver sin vetenskapliga kompetens även premieras för att de är skickliga pedagoger. Akademi UKK har deltagit i denna satsning och prioriterar att lärarutbildare även meriterar sig pedagogiskt. Sedan systemet infördes har 11 nu verksamma lärarutbildare vid akademien meriterat sig varav fem av dessa bedömts som excellenta lärare. Flera lärarutbildare kan på så vis få en nyckelroll i det kollegiala lärandet. Akademins målsättning under strategiperioden är att de meriterade och/eller excellenta lärarna ska öka i antal och de ska aktivt arbeta med det kollegiala lärandet inom respektive ämneskollegier.

Förutsättningar

Utbildningsmiljö

Bedömningsgrund:

Det finns en för utbildningen vetenskaplig/konstnärlig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

I enlighet med MDH:s *Forsknings- och utbildningsstrategi för åren 2013 – 2016* bedrev högskolan utbildningsverksamhet i fyra prioriterade utbildningsområden och forskningsverksamhet i sex etablerade forskningsinriktningar. Forskningsinriktningarna utgjorde forskningsbas för de prioriterade utbildningsområdena, där lärarutbildning var ett utbildningsområde och utbildningsvetenskap var en etablerad forskningsinriktning. MDH ansökte till och antogs i Magna Charta Universitatis år 2015, där en grundpelare är att utbildning och forskning inte får skiljas åt vilket gav ytterligare förutsättningar för att utveckla de centrala fundamenten som MDH:s *Forsknings- och utbildningsstrategi för åren 2013 – 2016* vilade på. I MDH:s *Forsknings- och utbildningsstrategi för åren 2017 – 2022 (FUS 2017 – 2022)* sammanfogas de fyra utbildningsområdena och de sex prioriterade forskningsinriktningarna i fyra kollegier där samproduktion ska vara utmärkande för högskolans hela verksamhet. Kollegierna, som år 2020 ska vara formerade, ska innehålla utbildning på alla tre nivåer (grund-, avancerad och forskarutbildning) med tillhörande forskning. Ett av dessa kollegier är *utbildning* där utbildningsområdet lärarutbildning och forskningsinriktningen utbildningsvetenskap alltså ingår.

Grundlärarutbildningen kännetecknas av att den bedrivs i en forskande miljö och den utbildningsvetenskapliga forskningen som bedrivs utvecklas kontinuerligt och har koppling till områden av grundläggande betydelse för lärares uppdrag och arbete. I enlighet med FUS 2017 – 2022 förstärks den samproducerade forskningen inom utbildningsvetenskap vilket skapar synergieffekter i relationen till grundlärarutbildningen. Genom samproducerande forskningsprojekt (för närvarande nio pågående) som bedrivs tillsammans med skolhuvudmännen i regionen byggs och utvecklas teorier om och för förskolans och skolans praktik. De samproducerande forskningsprojekten kräver teoretisk utveckling inte bara kring hur barn och elever lär sig och utvecklas utan också hur detta i sin tur påverkar lärsituationen och lärarens agerande. De bidrar även till kompetensutveckling av yrkesverksamma lärare. Dessa typer av teorier är både användbara i lärarutbildningar tillsammans med lärarstudenter och utifrån ett meta-perspektiv på forskningen för att utveckla lärarutbildningen. Närmare bestämt är, teorier om lärandesituationer (t.ex. lärandeuppgifter, klassrumsnormer, elevinteraktion) och lärarens agerande och tänkande (t.ex. att förutsäga elevers tänkande, starta upp lektioner, ställa olika typer av frågor, orkestrera helklassdiskussioner) centrala i en lärarutbildning, medan teorier om lärarkunskap, lärares lärande och utbildning av lärare utgör fundament för att utforma och genomföra relevanta lärarutbildningar.

Som ett exempel på ett samproducerat forsknings- och utvecklingsprojekt som på ett genomgripande sätt påverkat innehållet i grundlärarutbildningens kurser kan nämnas projektet *Lärares användning av nya undervisningsmaterial och resurser för lärande i matematik: en internationell jämförelse* där läroböcker, lärarhandledningar och annat undervisningsmaterial i matematik studeras. Resultaten från projektet har implementerats i kursen *Matematik för grundlärare F-3, del 2 (MAA029)* där studenterna genomför en läromedelsanalys med stöd av relevanta vetenskapliga ramverk (både ramverk för matematiklärarkunskap och ramverk för lärarens relation med läromedel) och utifrån denna analys gör en utvecklad och anpassad lektionsplanering av de analyserade delarna av läromedlet.

Ett annat forskningsprojekt, *Lärares kommunikativa ledarskap som stöd för elevers tal och samtal*, undersöker interaktionens betydelse för lärande och grupparbetet som undervisningsform, med visst fokus på flerspråkiga elever. I projektet *Transspråkande som resurs i klassrum* undersöks huruvida det språkvetenskapliga och pedagogiska begreppet translanguaging/transspråkande kan fungera som ett

verktyg för att främja lärares praktik och elevers deltagande i undervisningen. Projektets huvudfokus är gymnasiets språkintruktionsprogram, men resultaten är av intresse för lärares och elevers meningsskapande utifrån en flerspråkig grund även inom grundlärarutbildningen. Forskningen som bedrivs/har bedrivits inom dessa projekt är exempelvis av vikt för grundlärarprogrammets inledande kurs, *Svenska för grundlärare F-3. Introduktion* (SVA021), där lärandemålen innebär att studenterna ska kunna diskutera teorier om och metoder för en- och flerspråkiga barns och ungdomars läs- och skrivutveckling. De är också viktiga för svenskämnetns fördjupningskurs, *Språk-, skriv- och läsutveckling, fördjupning i svenskämnet för grundlärare F-3* (SVA021), som ska leda till att studenterna kan redogöra för och dokumentera barns och ungdomars tal- och skriftspråksutveckling i ett första- och andraspråksperspektiv, samt kunna tillämpa teorier och modeller som främjar språk-, skriv- och läsutveckling hos barn och ungdomar med olika förutsättningar och behov.

Forskningen inom kollegiet utbildning omfattar idag fyra forskningsmiljöer som har direkt betydelse för lärarutbildning: Barn och unga i skola och samhälle (BUSS); Matematik, naturvetenskap och teknik med ämnenas didaktik (MNT); Språk- och litteraturvetenskap samt ämnenas didaktik (SOLD) och Studier om social hållbarhet i utbildning (SOS-ED). Inom vardera miljön finns ett antal forskargrupper där all forskande och undervisande personal ingår.

Genom att de nuvarande forskningsmiljöerna och det kommande kollegiet omfattar både utbildning och forskning samt att alla anställda ingår ges förutsättning för ett nära samband mellan forskning och utbildning. Ett exempel på hur detta ger grundlärarstudenten tillgång till den aktuella forskning som bedrivs i relation till utbildningen är forsknings- och utvecklingsprojekt *Räkna med Västerås* där kartläggning av elevers kunskaper ytterligare utvecklas, baserat på praktiska erfarenheter och konkreta verktyg i kurserna *Matematik för grundlärare F-3, del 1* (MAA028).

De fyra forskningsmiljöerna har vardera en regelbunden seminarieverksamhet med återkommande träffar där såväl nationella som internationella forskare, forskare inom miljön och undervisande lärare för diskussioner som är gemensamma och relevanta för miljön. Till seminarierna inbjuds även studenter att delta.

Beskrivning av forskningsmiljöer

Forskningen inom BUSS utgår från ett helhetsperspektiv på hur barn och unga med erfarenheter från olika sociala världar i rollerna som förskolebarn och skolelever möter förskolans respektive skolans värld med dess krav och förväntningar. Inom forskningen studeras hur förskola, förskoleklass och skola erbjuder pedagogiska utmaningar för barn med olika förutsättningar och erfarenheter. Den forskning som bedrivs gäller barns möte med språk-, läs- och skrivprocessen, matematik, estetiska ämnen, hållbar utveckling, delaktighet och lärande samt den roll sociala samspelsprocesser och identitetssökande spelar. Forskningen gäller även barns lek och lärande i förskola, förskoleklass och skola samt ledarskap och professioners möte med praktiken. Den forskning som bedrivs inom forskningsmiljön BUSS utgör forskningsbas för områdena: förskolepedagogik, fritidspedagogik, förskoleklassens pedagogik, grundskolans pedagogik, barns tidiga kommunikation och språkutveckling, barns tidiga läs- skriv- och matematikinläring, praktiska och estetiska läroprocesser samt UVK-områdena: specialpedagogik, sociala relationer, konflikthantering och ledarskap, utveckling och lärande samt uppföljning och analys av barns lärande och utveckling.

Den forskning som bedrivs inom forskningsmiljön MNT utmärks av att den teoretiserar studier och utveckling av klassrumspraktiker och därmed har en klar inriktning mot tillämpning. Vad och hur elever lär, vilka lärandemiljöer som gynnar elevers lärande och hur lärare planerar och agerar för och i dessa miljöer är centrala områden att förstå och utveckla inom forskningsmiljön. Ett övergripande forskningsmål är således att studera och utveckla hur lärare kan skapa möjligheter för elever att utveckla sina förmågor i respektive ämnen. Forskningen inom miljön har giltighet för studier inom matematik, de naturorienterade ämnena och teknikämnet samt dessa ämnens didaktik inom grundlärarutbildningen.

Den forskning som bedrivs inom forskningsmiljön SOLD anlägger ett ämnesorienterat och didaktiskt perspektiv på språk- och litteraturvetenskap och forskningen är inriktad mot undervisning och lärande i språk och litteratur samt språkets roll för undervisning och lärande i skolan. Den forskning som bedrivs inom SOLD har bäring för ämnena engelska, litteraturvetenskap och svenska språket inom grundlärarutbildningen, men också för de hållbarhets-, jämlikhets- och mångkulturella perspektiv som

genomsyrar lärarutbildningen generellt. Inom SOLD pågår forskning som relaterar till skolämnenas kunskapsinnehåll och till deras didaktik. Den ämnesdidaktiska forskningen sker ofta i samverkan med kommuner och enskilda skolor, vilket i nuläget innebär att projekten är många men förhållandevis begränsade i omfattning. En möjlighet för att skapa en mer långsiktig finansiering för de förhållandevis begränsade projekten är att ta tillvara och utveckla synergieffekter mellan projekt och ämnen inom ramen för ett forsknings- och utvecklingsprojekt med mer omfattande och mer långsiktig finansiering t.ex. inom *Läraryupdraget i framtidens förskola, skola och lärarutbildning* (se ovan under bedömningsgrund *personal*).

Den forskning som bedrivs inom SOS-ED har dels ett allmändidaktiskt, dels ett ämnesdidaktiskt perspektiv. Metodmässigt arbetar gruppen dels utifrån teoretisk ansats, dels utifrån empiri från fältet. När det gäller allmändidaktik bedrivs forskning för att undersöka policyfrågor, ledarskap, agens, utvecklingsarbete och utvärdering. Inom allmändidaktiken granskas också lärare som profession och särskilt som förändringsagent. Inom ämnesdidaktik lyfts begrepp som makt, inkludering, hållbarhet, social rättvisa, diversity, men också direkt riktat mot klassrummet, med begrepp som uppmärksamhet och bedömning. Bland ämnen är det främst utbildningsvetenskap och didaktik för samhällsorienterande ämnen som är i fokus. Den forskning som bedrivs inom forskningsmiljön SOS-ED har betydelse för följande UVK-områden: skolväsendets historia, organisation och villkor samt skolans värdegrund, de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna, läroplansteori och didaktik, utvecklingsarbete och utvärdering samt sociala relationer, konflikthantering och ledarskap. Flera forskningsprojekt inom SOS-ED genomförs i nära samverkan med personal och ledning vid förskolor och skolor, som exempel kan nämnas den särskilda satsning (följeforskare och forskarstudent) som pågår för att studera hur övnings skolornas koncentration av lärarstudenter ger möjlighet till samlärande bland studenter och handledare. Bland annat pågår en studie om hur lärarstudenter ges möjlighet att ta del av skolverksamhetens olika förutsättningar (se mer under bedömningsgrund *arbetsliv och samverkan*).

Utvecklingsområden

MDH anser att inriktningen på den forskning som bedrivs till stora delar är högst relevant för att genomföra och utveckla lärarutbildningar som ger studenterna möjlighet att utvecklas i sin profession. Dock finns det utmaningar i att genomföra denna typ av forskning och integrera den i lärarutbildningar. Några av dessa nationella utmaningar är kontrasterande uppfattningar om lärarrollen samt att teorier om lärsituationer och lärarens agerande är relativt svagt utvecklade jämfört med lärandeteorier. Vid MDH finns ytterligare utmaningar i att säkerställa att det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och att verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning. Detta ska säkerställas genom forsknings- och utvecklingsprojektet *Läraryupdraget i framtidens förskola, skola och lärarutbildning* som startas upp under 2018 och som samlar forskande och undervisande personal inom utbildningsvetenskap och som har en säkrad långsiktig finansiering.

För att främja ett professionsinriktat arbete hos lärarna på grundlärarutbildningen genomförs som nämnts ovan kontinuerliga forsknings- och utvecklingsprojekt i samarbete med skolor i regionen, exempel på forsknings- och utvecklingsprojekt som genomförs/genomförs redovisas ovan. Akademien avser att tydligare och mer systematiskt låta verksamheten i förskola och skola styra vilka områden som forsknings- och utvecklingsprojekten ska prioriteras gentemot. Utöver dessa prioriteringar ska även de områden som bedöms som relevanta för lärosätets större lärarprogram, där grundlärarutbildningen ingår, prioriteras.

Inom ramen för lärarens kompetensutvecklingstid ges även möjlighet att auskultera i skolverksamhet och därmed tillägna sig en uppdaterad och breddad kunskap och därmed en större och mer aktuell förståelse för skolans verksamhet och dess uppdrag och utmaningar. För att ytterligare stärka professionsbasen i grundlärarutbildningen och i utbildningsmiljön arbetar akademien med anställningar av adjungerade adjunkter, mer om detta under bedömningsområdena *personal* samt *arbetsliv och samverkan*.

Som ett led i att ytterligare säkerställa en relevant forsknings- och professionsbas i grundlärarutbildningen pågår också ett kartläggningsarbete för att synliggöra utbildningens vetenskapliga och professionsinriktade innehåll i korrelation till kursernas innehåll och genomförande. Detta i ett för utbildningen utvecklande syfte.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

1. visa sådana ämneskunskaper, inbegripet insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen

Kurserna som ingår i UVK har didaktik, och framförallt allmändidaktik, som gemensam nämnare. Ur UVK-perspektiv tolkas därför ämneskunskaper här som allmändidaktiska kunskaper, vilka utgör en central del av lärarens yrkeskunskap och som innebär förmågan att utifrån en målmedveten analys och reflektion, realisera och utveckla sin undervisning. UVK fokuserar allmändidaktiska kunskaper och förståelse, från makronivå (läroplansteori) till mikronivå (didaktisk planering och analys). Kurserna *Utbildningens organisation, uppdrag och innehåll för grundlärare F-3* (OAU210) och *Utvecklingsarbete och utvärdering för grundlärare F-3* (OAU155) belyser skolans historia, dess roll i samhället och vilka kunskapsstraditioner som verksamheterna vilar på. Kurserna ger en grund för studentens fortsatta utveckling inom lärarprofessionen. Studenterna beskriver och analyserar utbildningsväsendet och dess styrning i ett historiskt och samtida perspektiv för att få en förståelse av skolans demokratiska uppdrag och dess relation till barnkonventionen och barns rättigheter. Olika läroplansteorier och didaktiska perspektiv används för att analysera och värdera nationella och lokala styrdokument för årskurserna F-3 och praktiska lärandesituationer. Det centrala lärandemålet i *Utbildningens organisation, uppdrag och innehåll för grundlärare F-3* (OAU210) gäller *orientering i läroplansteoretiska och didaktiska teorier* vilket innebär att studenterna introduceras för de redskap med vilka skolans och undervisningens komplexitet kan analyseras, förstås och utvecklas.

Grundläggande studier i svenska ges i kursen *Svenska för grundlärare F-3. Introduktion* (SVA021) där studenten skriver refererande texter med fokus på analytiska och syntetiska förhållningssätt till läs- och skrivinlärning samt diskuterar gynnsamma språkutvecklingsmiljöer i ett flerspråkigt perspektiv. Studenten ska föra didaktiska resonemang kring olika läsförståelsestrategier där även undervisning baserad på digitala verktyg ingår. Barnlitteraturens historia och genrer och litteraturdidaktiska frågor behandlas och examineras i en skriftlig hemtentamen. Ämneskunskaperna i svenska grundläggs samtidigt som studenten introduceras till akademiska studier och akademiskt skrivande. Studenten ska arbeta med olika texttyper utifrån en skrivprocessmodell där studenten får respons från både lärarutbildare och andra studenter. I kursen ingår även en fältstudie där studenten observerar läs- och skrivundervisning i grundskolans årskurs 1 och digitala mediers förekomst och användning i skolan.

Kursen *Matematik för grundlärare F-3, del 1* (MAA028) innebär fokus på studentens **grundläggande** ämneskunskaper liksom att kontinuerligt knyta det matematiska innehållet till ämnesdidaktik, kopplat till lärandemålen *lösa matematiska uppgifter och problem samt kunna kommunicera och argumentera för sina val av lösningsmetoder och förklara hur barn utvecklar sin förståelse av grundläggande matematiska begrepp och operationer*. Svårigheter, som framträtt särskilt tydligt i salstentamen, har främst handlat om studenters rena matematikkunskaper. Undervisningen i kursen inleds därför numera med en diagnostisering av lärarstudenternas egna förkunskaper, som sedan används formativt i planering av undervisningen och för att studenterna ska bli medvetna om sina egna utvecklingsbehov. Studenterna erbjuds också extra undervisning där de får möjlighet att repetera och fördjupa kunskaper som de förväntas ha med sig från grund- och gymnasieskola. Sambanden mellan arbetsinsats och

tentamensresultat är uppenbara. Det har därför införts obligatoriska förberedelser, närvaro och aktivt deltagande i övnings- och laborationsseminarier som examinerande moment med förbättrade resultat avseende genomströmning och antal studenter som klarat godkänd examination i första försöket.

I de **befästade** och **fördjupande** kurserna och momenten möter studenten vidare lärandemål och innehåll som ytterligare stärker kunskaper med koppling till den kommande yrkesutövningen. Samtliga kurser i svenska har fältstudieuppgifter som en del av kursinnehåll och examination. Redovisning av uppgifterna görs både muntligt, i form av gruppredovisningar, och skriftligt i form av individuell fältstudierapport. Studenternas förmåga att skriva akademiska texter vidareutvecklas kontinuerligt. Undervisning sker explicit och systematiskt om akademiskt skrivande utifrån lärandemål om studenternas skrivprogression som tillförts kursplanerna sedan 2017. Kurserna i engelska har en befästade funktion i relation till svenskan, avseende grammatik och barnlitteratur. Efter kursvärderingar som visat att studenterna önskar tydligare koppling mellan ämneskunskaper och didaktiska verktyg i matematik genomförs fr.o.m. ht 2017 laborationer där olika undervisningsstrategier kopplade till det aktuella matematikområdet modelleras varpå övningstillfällen följer där studenterna diskuterar olika lösningar. I UVK har lärandemål, undervisning och examinationer såväl teoretiska som analyserande och praktiska inslag. På det sättet arbetar studenterna med och utvecklar sin förståelse för relationen läroplan – allmändidaktik – ämnesdidaktik – praktik. Allmändidaktiken är det sammanhängande temat för kurserna i UVK och det som skapar en brygga till praktiken (inom programmet representerad av VFU och flertalet fältstudier) samt till ämnesdidaktiken.

Fördjupande studier i svenska sker i kurserna *Språk-, skriv- och läsutveckling, fördjupning i svenskämnet för grundlärare F-3* (SVA020) och *Barnlitteratur och barnkultur, fördjupning i svenskämnet grundlärare F-3* (LIA025) innebär ökad fokus på språkbehandling, formalia, innehåll och förtrogenhet med olika texttyper och genrer. Hemtentamen i kurserna i svenska språket är både en examination och ett lärandetillfälle, med stegrade krav på innehåll och språkbehandling. Fältstudier ingår där studenten redovisar sina resultat i form av film eller annan IKT och den litteraturvetenskapliga kursen fokuserar på barnkultur i vid mening, vilket gör att olika medier aktualiseras. I samma kurs diskuteras även barns mediekonsumtion och litteraturens roll i mediesamhället. Studenterna gör en längre kulturkritisk analys av samtida barnlitteratur.

I kursen *Matematik för grundlärare F-3, del 2* (MAA029) ingår **fördjupande** ämnesteoretiska och ämnesdidaktiska studier med lärandemålen *analysera och bedöma giltighet av elevlösningar samt beskriva hur dessa kan användas som underlag för matematikundervisning och tillämpa kunskaper om problemlösning i planering, genomförande och utvärdering av problemlösningsektioner*. En större uppgift kräver att studenterna planerar för, genomför och utvärderar en egen problemlösningsektion med stöd i forskningsbaserad kurslitteratur. Bland annat förväntas de förutsäga elevers eventuellt felaktiga lösningar, bakomliggande missuppfattningar och hur dessa missuppfattningar hanteras i en klassrumssituation. Examinationer sker skriftligt i salstentamen av dels rena matematikkunskaper, dels uppgifter där studenterna ska ta ett lärarperspektiv och exempelvis förutsäga elevers missuppfattningar av specifika uppgifter och hur dessa kan förebyggas och bemötas i undervisningen. Vidare innebär muntlig examination vid laborationer och övningstillfällen bedömning av kommunikativa aspekter på studenternas matematikkunskaper och didaktiska kunskaper.

Inom UVK **fördjupas** studenternas kunskaper och metoder för att med ett vetenskapligt kritiskt perspektiv på egen hand planera, utföra och analysera utvecklingsarbete och utvärdering av sin egen undervisning. Det finns ett uttalat professionsperspektiv med praktiskt orienterade inslag i fältstudierna. Olika modeller för skolutveckling, utvärdering och kvalitetssäkring behandlas och sätts i relation till befintliga styrdokument och etiska principer. En uttalad målsättning i UVK-kollegiets kvalitetsarbete är att stärka och tydliggöra för studenter, och de undervisande lärarna själva, hur kurserna inom UVK och utanför hänger ihop. Utmaningen med allmändidaktiken är att den påvisar läraryrkets och undervisningens komplexitet utan att erbjuda några snabba eller enkla lösningar för att hantera denna komplexitet. Ett övergripande syfte för UVK är att hos studenterna initiera ett systematiskt och målinriktat tänkande med vilket de kan utveckla sin egen framtida yrkesroll och undervisning.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

2. *visa kunskap om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen*

Vetenskapligt förhållningssätt finns som lärandemål i flertalet av kurserna inom programmet och bearbetas kontinuerligt i examinationer där studenters förmåga att resonera, analysera och kritisera utvecklas. I moment med allmändidaktiskt fokus behandlas det i relation till läraryrkets specifika karaktär med inslag av erfarenhetsgrundad och vetenskapligt förankrad praktik. Det sker en progression från grundläggande vetenskapliga förhållningssätt till mer fördjupade, tillämpade och kritiska vetenskapliga insikter. Detta uttrycks exempelvis i lärandemål för UVK-kursen *Utbildningens organisation uppdrag och innehåll för grundlärare F-3* (OAU210): *visa grundläggande vetenskapligt förhållningssätt, färdigheter i akademiskt skrivande och god språklig framställning*, och i UVK-kursen *Utvecklingsarbete och utvärdering för grundlärare F-3* (OAU155): *visa utvecklat vetenskapligt kritiskt förhållningssätt, färdigheter i akademiskt skrivande och god språklig framställning*. I *Matematik för grundlärare F-3, del 2* (MAA029) ska studenten, med utgångspunkt i lärandemålet, *visa fördjupat och tillämpat vetenskapligt förhållningssätt, färdigheter i akademiskt skrivande och god språklig framställning*, i exempelvis fältstudierapporter och hemuppgifter.

Exempel på arbete med relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet hämtas från UVK-kursen *Utbildningens organisation, uppdrag och innehåll för grundlärare F-3* (OAU210) där didaktik introduceras som både en vetenskap, vars kunskapsobjekt är fenomenet undervisning, olika aspekter på undervisning och förutsättningar för lärande som kan studeras och förstås med hjälp av vetenskapliga teorier och metoder, och en konkret metod för att kvalitativt och effektivt planera, utvärdera och utveckla undervisningspraktiken.

Centrala delar i examensmålet utgörs av kursen *Forskningsmetod för grundlärare F-3* (OAU082) och i de självständiga arbetena. Forskningsmetodkursen grundlägger vetenskapligt kritiska perspektiv på yrket och skolans verksamhet och utveckling, vetenskaplig metod och vetenskapliga förhållningssätt. Utifrån en didaktisk problemställning utförs en småskalig vetenskaplig studie där studenten börjar bygga sin förståelse av vetenskaplig metod och forskningsetiskt förhållningssätt i praktiskt vetenskapligt fältarbete. Detta ger studenten förutsättningar att senare genomföra kurserna i självständigt arbete på grundnivå respektive avancerad nivå. Att det arbete som skrivs i *Forskningsmetod för grundlärare F-3* (OAU082) fungerar som en pilotstudie för det självständiga arbetet har höjt kvalitén på studenternas första självständiga arbete. En utmaning har varit att studenterna ibland upplevt kommentarer på sitt arbete från kursansvarig i metodkursen som skilda från kommentarer senare, av handledare för det första självständiga arbetet. För att öka samsynen i lärarkollegiet har en del förändringar genomförts, dels genom att de kursansvariga i de självständiga arbetena har kommit in som medbedömare av arbetena i forskningsmetodkursen, dels genom att den kursansvarige för forskningsmetodkursen informerar om innehållet i kursen för handledarkollegiet. Utöver detta genomförs även ett mittseminarium i kurserna i självständigt arbete, som bidrar till att stötta studenterna i att slutföra kursen och därmed utbildningen inom utsatt tid.

Forskningsmetod för grundlärare F-3 (OAU082) implementerar en helhetssyn på vetenskaplig hantering, där bland annat teori, konsistens och distans är nyckelbegrepp vars innehåll återkommande diskuteras och tränas under kursens gång. Kursens lärandemål handlar om att *identifiera och beskriva didaktiska problem i relation till skolans arbete*. Utifrån ett vetenskapligt synsätt är kursen grundläggande då kravet på abstrakt precision ofta är nytt för studenterna. Utifrån devisen *inget problem – ingen studie* får detta mål relativt stort utrymme i kursen genom seminariet *kritiskt forum* där studiekamraterna kritiserar varandras problem och syftesformuleringar. Vidare i kursen förväntas studenten *utifrån ett relevant didaktiskt problem planera och genomföra en småskalig vetenskaplig, empirisk studie*. Resultatet av denna studie utformas som en promemoria i form av en pilotstudie inför det kommande självständiga arbetet på grundnivå. Promemorian granskas och kommenteras av handledare för det kommande första självständiga arbetet. Denna introduktion innebär att de olika ämnenas respektive skriv- och begreppstraditioner ges utrymme.

Fortsättningsvis i kursen får studenten *redogöra för och uppvisa kunskap om kvalitativa och kvantitativa forskningsansatser*. Dessa båda begrepp avspeglas oftast i datainsamlingsmomentet men skiljer sig i egentlig mening huvudsakligen i databearbetningsmomentet, vilket erfarenhetsmässigt är det som studenterna upplever som svårt. Därför läggs relativt stort utrymme på kvalitativ databearbetning på en grundläggande nivå. Studenten förväntas också *redogöra för och praktiskt tillämpa metoder för insamling, bearbetning och analys*. Studenterna har i tidigare ämneskurser, i samband med fältstudieuppgifter, undervisats om datainsamling, vilket avspeglas i att detta sällan upplevs som besvärligt. Analys är en problematisk term och ingår i begreppsparet analys – syntes, där analys står för sönderdelning och syntes för hopmontering. Detta är betingat av didaktiska aspekter. Fördelen med detta är klarhet för studenterna, medan en utmaning är att handledare med olika ämnesinriktningar ibland tillämpar avvikande terminologier. För att överbrygga dessa disciplinspecifika skillnader ingår kursansvarig lärare för *Forskningsmetod för grundlärare F-3 (OAU082)* i handledarkollegiet för de självständiga arbetena.

Studenterna får i forskningsmetodkursen *kritiskt granska och diskutera andras forskningsresultat*. Detta sker dels genom opponeringsförfarandet som ofta innebär goda exempel på studenters engagemang och som även visar att studenterna kan förhålla sig distanserat till såväl sina egna som till andra studenters arbeten, bland annat genom kritisk läsning av självständiga arbeten och vetenskapliga artiklar.

De återstående lärandemålen i forskningsmetodkursen; *visa kunskap om och kunna tillämpa forskningsetiska principer, muntligt försvara sin studie samt kritiskt granska en annan students studie samt visa fördjupat och tillämpligt vetenskapligt kritiskt förhållningssätt, färdigheter i akademiskt skrivande och god språklig framställning*, är lärandemål som, med ökad progression, finns med i alla UVK-kurser och i utbildningens övriga kurser. Det vetenskapligt kritiska förhållningssättet artikuleras i forskningsmetodkursen mer än tidigare, och fördjupas ytterligare i de självständiga arbetena. Det akademiska skrivandet har inneburit en betydande svårighet för många studenter och därför har samtliga lärarutbildare på grundlärarutbildningen genomfört en kurs om att arbeta med och planera för studenternas skrivprogression med stegrade krav genom utbildningen i dess helhet (se vidare under bedömningsområde *uppföljning, åtgärder och återkoppling*).

På **befästande** progressionsnivå genomför studenten *Självständigt arbete 1 för grundlärare F-3* på grundnivå i något av ämnena engelska, matematik, NO/T, SO eller svenska. På den **fördjupande** progressionsnivån genomför studenten ytterligare ett självständigt arbete och då på avancerad nivå i något av ämnena matematik eller svenska. Genom de självständiga arbetena visar studenten kunskap om vetenskapsteori och olika forskningsmetoder, såväl kvantitativa såsom kvalitativa, genom att både muntligt försvara sitt arbete i ett ventileringsseminarium och genom att själv agera opponent på andras självständiga arbeten. Därigenom säkerställs att lärarstudenten har förmåga att reflektera över vetenskapligheten både i den egna och andras forskningsinsatser. De självständiga arbetena handlar även i normalfallet om just relationen mellan befintlig vetenskaplig kunskap om undersökta företeelser och den beprövade erfarenhet som de självständiga arbetenas informanter i allmänhet besitter.

Relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet stärks ytterligare av att undervisande lärare ofta utgör en mix av dels forskare med stor erfarenhet av att designa och bedriva fortbildning tillsammans med lärare i de aktuella årskurserna, dels grundskollärare (bland annat adjungerade adjunkter) med mångårig erfarenhet av undervisning i de aktuella årskurserna. I kursen *Möjligheter och hinder i språk-*

skriv-, läs- och matematikutveckling - grundlärare F-3 (OAU039) bidrar undervisande lärares yrkeserfarenheter och vetenskapliga kompetens till att studenterna tillägnar sig kunskaper om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Alla undervisande lärare i kursen har gått eller går forskarutbildning samt har erfarenhet som lärare och speciallärare eller specialpedagog. Två av kursens föreläsningar ges av verksamma forskare och berör nyligen avslutad praktisk forskning om språk-, skriv-, läs- och matematikutveckling för elever i tidiga skolår. Kursens lärandemål *visa fördjupat och tillämpat vetenskapligt kritiskt förhållningssätt, färdigheter i akademiskt skrivande och god språklig framställning* examineras i den skriftliga inlämningsuppgiften.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

3. visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet

Målet rymms inom begreppet didaktisk kompetens, som innefattar vetenskapligt förhållningsätt och beprövad erfarenhet, något som utvecklas enskilt och i samarbete med andra (kurslärare, kurskamrater, handledarlag). För att nå fördjupad didaktisk kompetens med avseende på utveckling av yrkesverksamheten krävs en progression. Inom UVK arbetas det med denna progression på två sätt som löper parallellt. Studenterna utvecklar sitt akademiska förhållningsätt vilket innebär att de därmed utvecklar sin förmåga att fördjupa sig i såväl kursinnehåll som sin egen kommande yrkesroll. Parallellt härmed fördjupas även den didaktiska komplexiteten gradvis i kurserna.

I kursen *Svenska för grundlärare F-3. Introduktion* (SVA021) ingår **grundläggande** studier som innebär att studenten redogör för huvuddragen i svenska språkets grammatiska och fonologiska struktur och kritiskt granskar och jämför teorier och modeller för läs- och skrivinlärning. Fältstudien i kursen *Svenska för grundlärare F-3. Introduktion* (SVA021) innebär att studenten observerar läs- och skrivundervisningen, inklusive arbetet med skönlitteratur. Redovisning av uppgiften görs både muntligt, i form av gruppredovisningar, och skriftligt i form av en individuell fältstudierapport där studenten ska beskriva, tolka och resonera kring läs- och skrivundervisning och där det förutsätts att kurslitteraturens terminologi används.

I UVK-kursen *Utbildningens uppdrag, organisation och innehåll för grundlärare F-3* (OAU210) ingår att studenterna enskilt och i grupp orienterar sig i läroplansteoretiska och didaktiska perspektiv och att de i grupp planerar en undervisningsaktivitet med temat hållbar utveckling. Här knyts den didaktiska grundproblematiken (vad, hur, varför, vem) till ett allmändidaktiskt tema (hållbar utveckling) på ett för studenterna kreativt och utvecklande vis.

På **befästande** progressionsnivå i kursen *Specialpedagogik för grundlärare F-3* (OAU188) visar studenten förmåga att identifiera och i samverkan med andra hantera elevers olika behov och förutsättningar. Inom ramen för en fältstudieuppgift skall studenterna i grupp identifiera och problematisera olika sätt att bedriva specialpedagogisk verksamhet. Studenten ska även reflektera över sin kommande lärarroll när det gäller betydelsen av samverkan med andra i specialpedagogiskt arbete med barn med olika förutsättningar.

Kursen *Utvecklingsarbete och utvärdering för grundlärare F-3* (OAU155) innebär att studenterna planerar, genomför och utvärderar didaktisk/pedagogisk verksamhet i eget valt ämnes- eller temaområde. Studenten ska visa kunskap om olika modeller av utvecklingsarbeten med relevans för utvecklingen av yrkesverksamheten. Studenten ska även dokumentera, analysera och utvärdera didaktisk och/eller pedagogisk verksamhet i syfte att skapa goda förutsättningar för elevers lärande, och presentera alternativ till fortsatt verksamhetsutveckling med utgångspunkt i egen reflektion och relevant forskning. I kursen får studenterna tillvarata, systematisera och reflektera över andra skolors erfarenheter genom att de

exempelvis gruppvis genomför en dokumentstudie av autentiska utvecklingsarbeten och tillvägagångssätt av dessa.

I kursen *Utvecklingsarbete och utvärdering - grundlärare F-3* (OAU155) ska studenten även genomföra en litteraturstudier för att ta tillvara forskningsresultat med relevans för sin självständiga planering av ett utvecklingsarbete. Kursen bygger på en process- och progressionstanke, vilken har utvecklats under de senaste terminerna med stöd av studenternas inflytande, se mer under bedömningsgrund *studentperspektiv*. Studenterna tar inledningsvis del av autentiska utvecklingsarbeten för att därefter individuellt planera för ett eget utvecklingsarbete med valfri, didaktisk inriktning. Examinationer genomförs skriftligt och muntligt. Professionsperspektivet lyfts in genom studentreflektioner från den nyss genomförda VFU:n och genom de dokumentstudier som genomförs. Professionstanken synliggörs också genom att de undervisande adjunkterna ger studenterna modeller och exempel på hur utvecklingsarbete kan ske kontinuerligt och systematiskt i praktiken.

I kursen *Sociala relationer, konflikthantering och ledarskap* (OAU141) förvärvar studenterna kunskaper om olika perspektiv på ledarskap, särskilt för arbete med sociala relationer och konflikthantering. I kursen ingår praktiska moment för att förebygga och motverka diskriminering eller annan kränkande behandling och för att lösa och förebygga konflikter. För att hantera detta ingår kunskap om elever med olika förutsättningar, erfarenheter och behov. Estetiska uttrycksformer ingår som ett pedagogiskt verktyg med tillhörande reflektion över estetiska läroprocesser. I kursen finns också en praktisk uppgift som har ett mer preciserat och därmed fördjupat allmändidaktiskt fokus, i vilken det ingår att planera ett praktiskt pedagogiskt arbete för att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av barn och relatera det till rådande styrdokument. Uppgiften kan ses som en fördjupning av den ovan nämnda uppgiften i *Utbildningens uppdrag, organisation och innehåll för grundlärare F-3* (OAU210) men har ett tydligare fokus på den sociala dimensionen av hållbar utveckling.

På den **fördjupande** progressionsnivån i kursen *Barnlitteratur och barnkultur, fördjupning i svenskämnet grundlärare F-3* (LIA025) anläggs ett kulturkritiskt perspektiv. Här studeras även litteraturdidaktisk och litteraturvetenskaplig forskning och studenten förväntas reflektera kritiskt och kreativt i sina självständiga analyser och i grupparbeten. Lärandemålen examineras skriftligt i en hemtentamen. Undervisningen i barnlitteratur inom engelskämnet är inriktad på att studenterna tränar på att använda idéer, metoder, texter och material hämtat ur forskningslitteratur och annan litteratur, på nya sätt och i nya situationer. Detta utgör även huvudinnehållet i examinationen i form av lektionsplanering och rollspel.

I matematik ska studenterna i den inledande kursen *Matematik för grundlärare F-3, del 1* (MAA028) *beskriva och tillämpa ämnesdidaktiska metoder för undervisning av matematik i F-3*, vilket sedan fördjupas i *Matematik för grundlärare F-3, del 2* (MAA029) då studenterna ska *analysera och kritiskt reflektera över teoretiska ramverk och forskningsresultat angående undervisning och lärande av matematik* men även *kritiskt reflektera över olika arbetssätt och undervisningsmaterial samt olika sätt att individualisera matematikundervisning utifrån syfte och elevgrupp*. Kursernas genomförande innehåller moment där studenterna tillägnar sig kunskaper motsvarande examensmålet. I *Matematik för grundlärare F-3, del 2* (MAA029) genomför studenterna en läromedelsanalys med stöd av relevanta vetenskapliga ramverk (både ramverk för matematiklärarkunskap och ramverk för lärarens relation med läromedel) och utifrån denna analys gör de en utvecklad och anpassad lektionsplanering av de analyserade delarna av läromedlet. För att ännu tydligare koppla kurserna till utveckling och fördjupning av den praktiska yrkesverksamheten kommer det att till hösten 2018 i del två införas uppgifter kopplade till filmade klassrumslektioner vilka studenterna ska analysera utifrån lärarens agerande. Detta görs med hjälp av forskningsbaserade ramverk för så kallad rik matematikundervisning (t.ex. om läraren upprätthåller eller sänker den kognitiva utmaningen i de presenterade matematikuppgifterna) samt ramverk för hur läraren interagerar med eleverna genom så kallade *talk moves* och olika frågetyper. Examinationer genomförs skriftligt och muntligt i form av seminarier.

I den tredje och sista VFU-kursen, *Verksamhetsförlagd utbildning 3 - grundlärare F-3* (OAU204), formulerar studenterna sin praktiska yrkest teori (PYT) i ett dokument där de visar fördjupad kunskap om kopplingen mellan beprövad erfarenhet och vetenskaplig grund samt sina didaktiska perspektiv och sitt praktiskt pedagogiska förhållningssätt. Det aktuella lärandemålet lyder *dokumentera och diskutera erfarenheterna*

av lärarrollen, reflektera och analysera för att slutföra sin praktiska yrkesteori. Den praktiska yrkesteorin ger utrymme för studenten att uppvisa didaktisk medvetenhet och kunskap om sociala relationer, konflikthantering, ledarskap, pedagogiskt-didaktiska perspektiv, estetiska läroprocesser och elevers lärande och utveckling. Den praktiska yrkesteorin ger ytterligare underlag för att kvalitativt säkerställa examinationen av *Verksamhetsförlagd utbildning 3 - grundlärare F-3* (OAU204) i relation till kursens lärandemål. Synpunkter har framkommit från studenter om att denna uppgift har kommit in alltför sent i utbildningen, termin åtta. Av den anledningen har uppgifter där studenten påbörjar sin reflektion och diskussion kring kopplingen mellan teori och praktik redan under *Verksamhetsförlagd utbildning 1 - grundlärare F-3* (OAU195) införts. Att handledare på övningsskolorna själva har skrivit en praktisk yrkesteori under sin handledarutbildning bidrar till att studenterna också kan få stöd i sina reflektioner och sitt skrivande av sina handledare. Med en gradvis fördjupning där uppgifternas komplexitet ökar utvecklar studenterna en didaktisk kompetens utifrån vilken de kommer att kunna utveckla både sin egen undervisning och genomföra större didaktiska projekt.

Inriktningskollegiet för UVK har identifierat de utmaningar som UVK står inför med avseende på sammanhang och relevans för de blivande lärarna. Att förtydliga och synliggöra den röda tråden och den övergripande strukturen är något som ingår i det fortlöpande kvalitetsarbetet. Ett första steg har redan tagits, vilket har inneburit att identifiera de allmändidaktiska komponenterna inom UVK. Nästa steg handlar om att tydligare synliggöra och kommunicera dessa komponenter, via kursplaner, studiehandledningar och den konkreta undervisningen till studenter, men också genom att ytterligare koppla ihop komponenterna med VFU och ämnesdidaktik.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

4. *visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt*

Didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik är genomgående centrala moment i utbildningen, och företer en successiv progression. *Metodik* tolkas här som praktiskt utförande, faktisk undervisning, utifrån vetenskaplig och/eller erfarenhetsbeprövad grund medan *didaktik* och *ämnesdidaktik* tolkas som de teoretiska och praktiska utgångspunkterna för planering, reflektion och utveckling av denna metodik. Inom UVK tolkas didaktik som allmäntdidaktik, den referensram som inte är beroende av den specifika ämnesundervisningen. I snäv mening handlar allmäntdidaktik om relationen mellan undervisning och elevers lärande och i vid mening handlar allmäntdidaktik om de syftesrelaterade fostrans- och undervisningsprocesser som syftar till att reproducera och rekonstruera samhället. Denna åtskillnad kan illustreras med läroplanens generella mål (d.v.s. värdegrunden) och dess mer specifika mål (kunskapskrav kopplade till ämnen). *Tillämpa* tolkas som att didaktik, ämnesdidaktik och metodik alla är riktade mot undervisningsverkligheten i allmänhet och mot specifika undervisningssituationer i synnerhet.

På den **grundläggande** progressionsnivån i kursen *Utbildningens organisation, uppdrag och innehåll för grundlärare F-3* (OAU210) introduceras didaktik som en vetenskap om undervisning och som en metod att utveckla undervisningens praktik med fokus på lärarens reflektion över och utveckling av undervisningen, både med avseende på analys av styrdokument (läroplan, de mänskliga rättigheterna, barnkonventionen) och konkret undervisning (fältstudie kring genus och mångfald, planering av undervisningsaktivitet med fokus på hållbar utveckling). Den didaktiska triangeln introduceras som en modell för att synliggöra de olika relationella processer som pågår samtidigt i en undervisningssituation. Denna modell återkopplas det till senare i flera kurser. Lärandemålet *orientera sig i läroplansteoretiska och didaktiska teorier* fokuseras främst i kursens första del och examineras dels genom en skriftlig inlämningsuppgift och en fältstudieuppgift. Inlämningsuppgiften innehåller alltid någon fråga där didaktiska teorier behandlas ur både ett teoretiskt och ett praktiskt perspektiv.

I matematikkurserna vävs matematikdidaktik inklusive metodik genomgående samman med det matematiska innehållet som studeras, vilket avspeglas i de skriftliga salstentamina som ges. Inom samtliga områden görs täta kopplingar mellan det matematiska innehållet i sig, elevers sätt att tänka kring innehållet samt undervisningsstrategier. Detta då dessa delar är tätt sammanflätade i utveckling av lärarkunskap. I genomförandet av examinerande övningar och laborationer kopplat till föreläsningarna tränar lärarstudenterna kontinuerligt i att förklara och diskutera olika lösningar av matematiska problem och att genomföra konkreta lärandeaktiviteter samtidigt som högskoleläraren modellerar lärarrollen genom sina frågor och kommentarer.

Matematikkurserna är utformade så att det finns en progression mellan *Matematik för grundlärare F-3, del 1* (MAA028) och *Matematik för grundlärare F-3, del 2* (MAA029) när det gäller både kartläggning av elevers kunskaper och problemlösningorienterad undervisning. För att utveckla studenternas didaktiska förmågor genomförs fältstudier som rör båda dessa områden. I del 1 är ett lärandemål att *beskriva och tillämpa*

ämnesdidaktiska metoder för undervisning av matematik i F-3, och det genomförs en fältstudie där studenterna tar fram och genomför en diagnos inom taluppfattning. Lärandemålet *kartlägga elevers matematikkunskaper inom taluppfattning och aritmetik och utifrån detta kunna planera för efterföljande undervisning* står då i fokus. Framtagandet av diagnosen sker i grupp då studenterna precis har påbörjat sin utbildning. I rapporten får studenten använda sin didaktiska förmåga med stöd av litteraturen för att beskriva förutsättningarna för den fortsatta undervisningen.

På den **befästade** progressionsnivån, i UVK-kursen *Utveckling och lärande för grundlärare F-3* (OAU099), fokuseras på hur elevers lärande och utveckling analyseras och förstås utifrån olika utvecklingspsykologiska perspektiv och lärandeteorier samt hur den praktiska undervisningen kan realiseras, varieras och utvecklas med dessa i beaktande. Ur ett didaktiskt perspektiv fokuseras framförallt relationsaxeln mellan elev och innehåll, men också relationen mellan lärarens gestaltning/representation av ett innehåll och elevens lärande. I examinationen ska studenten utveckla en undervisningsaktivitet med hjälp av digitala verktyg och kopplar detta till kursens lärandemål och innehåll. Kursen *Bedömning av barnets/elevers lärande och utveckling F-3* (OAU212) är en fördjupning och fortsättning på *Utveckling och lärande för grundlärare F-3* (OAU099) men har ett tydligare praktiskt fokus i och med lärares arbete med att bedöma sina elevers utveckling med syfte att stötta deras lärandeprocesser. I centrum står bedömning utifrån olika strategier och verktyg som syftar till att utvärdera såväl elevers kunskaper som den egna undervisningen. På så sätt kopplas innehållet naturligt till den didaktiska processens tre steg, planering, realisering och utvärdering.

I kursen *Sociala relationer, konflikthantering och ledarskap* (OAU141) ska studenten utveckla kunskaper om och förståelse för sociala relationer, konflikthantering och ledarskap ur ett vetenskapligt perspektiv. Kursen säkrar att studenterna erhåller didaktisk kompetens i dessa frågor genom att de får inblick i den sociala verklighetens dynamik och utmaningar. Vikten av läraren som ledare lyfts fram, men också den för yrket så specifika komplexiteten för läraren som både pedagog och ledare. I kursen förväntas därför studenten *reflektera över sin professionella roll som lärare och ledare i arbetet med sociala relationer, konflikthantering och ledarskap*. Studenten förväntas också *redogöra för sociala relationer, konflikthantering, maktperspektivet och ledarskap ur ett vetenskapligt perspektiv och relatera dessa till praktiskt pedagogiskt arbete*. Med utgångspunkt i kursens litteratur, föreläsningar och seminarier genomför studenterna en skriftlig hemtentamen där de beskrivna lärandemålen examineras.

I *Verksamhetsförlagd utbildning 2 - grundlärare F-3* (OAU200) ska studenten *utifrån de ämnesteoretiska kurserna identifiera och välja innehåll och metoder för verksamheten i syfte att främja skolans undervisning*, vilket i praktiken innebär att välja innehåll och metoder för olika pedagogiska aktiviteter utifrån läroplan, olika påverkansfaktorer, samverkan med andra yrkesroller inom skolan och lärande för hållbar utveckling. Tillsammans med handledaren reflekterar och diskuterar studenten sina val av innehåll och metoder. Genom försöksverksamheten med övningsskolor blir studenten placerad i ett handledarlag med flera handledare som på olika sätt kan stödja studenten i sitt metodiska lärande. I en handledningssituation finns också flera studenter vilket innebär samlärande mellan studenterna.

I kursen *Möjligheter och hinder i språk-, skriv-, läs- och matematikutveckling - grundlärare F-3* (OAU039) ingår en fältstudie som är riktad mot lärandemålen *identifiera, analysera och kritiskt granska hinder i barns språk-, skriv-, läs- och matematikutveckling med utgångspunkt i teoretiska och didaktiska perspektiv och kritiskt granska och värdera val av arbetssätt, arbetsformer och läromedel som kan underlätta respektive hindra barns möjligheter till språk- och matematiklärande*. Fältstudien består av två delar där den första innebär att studenten söker upp en lärare, speciallärare eller specialpedagog som arbetar i F-3 för att genom en intervju undersöka hur barns språk-, skriv- och läsutveckling kartläggs och analyseras och vilket didaktiskt eller specialpedagogiskt stöd som sätts in för att undanröja hinder. I uppgiften ingår att kritiskt granska dessa insatser. I den andra delen genomför studenterna inledningsvis en kartläggning av elevernas aritmetiska förmåga i en förskoleklass. I ett andra steg analyseras resultaten för att ge underlag till fortsatt undervisning och anpassningar till enskilda elever eller grupper. Fältstudien redovisas muntligt vid ett seminarium och som en del av den skriftliga inlämningsuppgiften. För elever som möter hinder i sin språk-, skriv-, läs- eller matematikutveckling har tillgången till väl fungerande assisterande verktyg stor betydelse. Därför erbjuds studenterna en workshop där de informeras om och provar olika verktyg som rättstavningsprogram och talsyntes.

På den **fördjupande** progressionsnivån, i svenskämnets kurs *Språk-, skriv- och läsutveckling, fördjupning i svenskämnet för grundlärare F-3 (SVA020)*, är lärandemålet *kritiskt granska och värdera teorier om och metoder för språkutvecklande läs- och skrivmiljöer för barn med olika förutsättningar och behov* relevant för detta examensmål. Lärandemålet examineras dels i form av seminarier, där studenterna bland annat presenterar vetenskapliga artiklar, dels i form av en hemtentamen. Hemtentamen omfattar all litteratur i kursen och behandlar teorier om elevers lärande och språkutveckling i form av planering av ett språkstimulerande och språkutvecklande temaarbete. Arbetet planeras utifrån grundskolans kursplaner i svenska och svenska som andraspråk. I den andra **fördjupande** kursen i svenska, *Barnlitteratur och barnkultur, fördjupning i svenskämnet grundlärare F-3 (LIA025)*, ingår ett moment av fördjupning när det gäller boksamtal i skolan. Studenten identifierar hur boksamtal kan användas i undervisningen i förskoleklass och lågstadiet utifrån läsning av Aidan Chambers bok *Böcker inom och omkring oss* och genom det boksamtal studenten deltog i under introduktionskursen. Undervisningen sker i seminarieform och boksamtal ses här även som en användbar metod med elever i en skolklass.

I *Matematik för grundlärare F-3, del 2 (MAA029)* fördjupas studentens kunskaper om kartläggning av kunskaperna hos en hel klass. Därefter reflekterar studenten över hur undervisningen kan anpassas utifrån behov på individ- respektive gruppnivå. Lärandemålet som då står i fokus är *kartlägga matematikkunskaper hos en klass, sammanställa resultatet samt kunna planera för efterföljande undervisning med hänsyn till behov av särskilt stöd och särskilda utmaningar*. Matematikens fältstudier om kartläggning av elevers kunskaper examineras med muntliga och skriftliga redovisningar.

Utmaningen generellt är att hantera och binda samman examensmålets uppdelning mellan ämne, didaktik, ämnesdidaktik och metodik då det allmändidaktiska perspektivet innebär att undervisning är en praktik som skapas i mötet mellan elever, lärare och ett ämnesinnehåll. Detta medför att undervisning inte enkelt kan sägas handla om överföring av ett ämnesinnehåll via didaktik och metodik till en grupp elever, då ämnesinnehållet snarare skapas i relation till eleverna genom en didaktisk process som börjar i en analys av läroplanstexter och fortsätter via urval och gestaltning, elevernas möte med innehållet, och slutar i en utvärdering och en reflektion över nästa steg i undervisningen. Kurserna i UVK bidrar till denna nyanserade bild av undervisningsprocessen genom att representera allmändidaktisk kunskap som ett kitt mellan ämnesstudier och realiserad undervisning i VFU och fältstudieuppgifter. Det fortsatta kvalitetsarbetet handlar om att arbeta vidare med kopplingen mellan UVK och VFU genom flera konkreta samarbeten, samt med kopplingar till ämneskurserna då dessa utgör avgörande delar i lärares didaktiska kompetens.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

5. *visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling*

I både den **grundläggande** kursen *Matematik för grundlärare F-3, del 1* (MAA028) och i den **fördjupande** kursen *Matematik för grundlärare F-3, del 2* (MAA029) finns en inbyggd progression vad gäller att kunna kartlägga elevers kunskaper och utifrån det planera undervisning i syfte att stimulera varje elevs lärande och utveckling. I del 1 ska studenterna *kartlägga elevers matematikkunskaper inom taluppfattning och aritmetik och utifrån detta kunna planera för efterföljande undervisning*. Arbetet genomförs i grupp och studenterna redogör i rapporten för en elevs kunskaper och visar grundläggande kunskaper vad gäller den fortsatta undervisningen av eleven med stöd av kurslitteraturen. I del 2 examineras en fältstudie där studenterna planerar, genomför, utvärderar och utvecklar sin matematikundervisning utifrån en kartläggning som genomförs i helklass. I rapporten ska studenten visa fördjupad kunskap om hur undervisningen kan utvecklas på gruppnivå men även vilka individualiseringar och språkutvecklande metoder som kan användas. Studenten ska *kartlägga matematikkunskaper hos en klass, sammanställa resultatet samt kunna planera för efterföljande undervisning med hänsyn till behov av särskilt stöd och särskilda utmaningar*.

Även kurserna *Svenska för grundlärare F-3. Introduktion* (SVA021) och *Språk-, skriv- och läsutveckling, fördjupning i svenskämnet för grundlärare F-3* (SVA020) innehåller fältstudier. I introduktionskursen gör studenten klassrumsobservationer av läs- och skrivinlärning och vidare språkutveckling i klassrummet. Momentet utvecklas och förstärks i fördjupningskursen där studenterna genomför en kartläggning av en elevs läsutveckling. Under de muntliga redovisningarna av fältstudierna ingår moment som att kritiskt granska det studenten observerat och komma med synpunkter på eventuella förbättringar eller diskutera frågor som kommit upp under observationen.

På den **befästande** progressionsnivån, i kursen *Utvecklingsarbete och utvärdering för grundlärare F-3* (OAU155), utvecklar studenterna en helhetssyn på det didaktiska arbetet, med avseende på dess syfte (de didaktiska frågorna), dess komplexitet (den didaktiska triangeln) och dess processkaraktär (planering, utförande och värdering). Studenterna genomför ett didaktiskt och pedagogiskt arbete med uppföljning, analyseras och utvecklas.

I praktiken är det inte alldeles enkelt att skilja på verksamhetsaspekter och enskilda elevers lärande och utveckling. Inkluderande undervisning handlar om såväl individ som kontext och hur dessa samspelar. Många av kurserna i UVK arbetar med att studenterna utvecklar en förståelse för att det i professionen ingår att förstå hur relationen mellan verksamhet och individ samt relationen mellan undervisning och lärande är avgörande för yrkesutövningen. För att öka förutsättningarna för elevers lärande och utveckling behövs både undervisningen och verksamheten som helhet tas i beaktande. På så sätt är den allmändidaktiska utgångspunkten förtjänstfull då den möjliggör både en kontextuell och en relationell analys av undervisningssituation och skolkontext. Ett konkret exempel på detta finns i kursen *Specialpedagogik för grundlärare F-3* (OAU188). Där fördjupar studenten sin förståelse för lärande och

utveckling utifrån både elevers individuella förutsättningar och de undervisningskontexter som kan kompensera för dessa förutsättningar. Syftet är ökad inkludering och ett mer kvalitativt lärande. I en fältstudie genomför studenten intervjuer med skollärdare eller specialpedagog/speciallärare. Med utgångspunkt i intervjuerna identifierar och problematiserar sedan studenterna gruppvis olika sätt att bedriva specialpedagogisk verksamhet. Här ingår att reflektera över den kommande professionella lärarrollen och betydelsen av samverkan i arbetet med att ge barn med olika behov och förutsättningar möjligheter till lärande och utveckling.

I kursen *Möjligheter och hinder i språk-, skriv-, läs- och matematikutveckling - grundlärare F-3* (OAU039) ingår lärandemål som innebär att studenterna *identifierar, analyserar och kritiskt granskar hinder i barns språk-, skriv-, läs- och matematikutveckling med utgångspunkt i teoretiska och didaktiska perspektiv*. I en fältstudie gäller det att *kritiskt granska och värdera val av arbetssätt, arbetsformer och läromedel som kan underlätta respektive hindra barns möjligheter till språk- och matematiklärande*. Lärandemålen examineras både i en muntligt och skriftlig redovisning.

I VFU planerar, leder och organiserar studenten undervisning där didaktiska och metodologiska överväganden görs utifrån de aktuella ämnena. På den **fördjupande** progressionsnivå, i kursen *Verksamhetsförlagd utbildning 3 - grundlärare F-3* (OAU204), förväntas studenten *utifrån barns och elevers olika erfarenhet, behov och förutsättningar självständigt planera, leda och organisera undervisning med medvetna ämnesdidaktiska överväganden och på olika sätt använda digitala verktyg i undervisningen*. Tillsammans med sin handledare utvärderar studenten sina pedagogiska aktiviteter vilket leder fram till den dokumentation kring varje enskilt lärandemål som studenten gör i sin studentbok för VFU.

Då det har upplevts som otydligt hur mycket en student ska undervisa under sin VFU har detta förtydligats genom riktlinjer i form av procentsatser för undervisningstid: cirka 30 % under VFU 1, mer än 60 % under VFU 2 och minst 80 % under VFU 3. Studenterna förväntas använda IKT som didaktiska verktyg under sin VFU, vilket har upplevts som svårt. Det behövs således mer utbildning med inslag av digital metodik före första kursen i VFU, och kollegiet planerar därför att införa detta från och med höstterminen 2018. Olika förutsättningar och varierande kompetens med avseende på IKT på övningsskolorna gör att användning och tillämpning av IKT i vissa fall omgärdas av osäkerhet även där. Det planeras därför för att kunna erbjuda kompetensutveckling även för handledarna.

Centralt i fältstudierna är uppgifternas utformning där lärarstudenten fokuserar och ska ta hänsyn till elevers olika behov vad gäller planering, genomförande, utvärdering och utveckling av undervisning i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande. Detta övar studenten på, både självständigt och i grupp. I exempelvis *Matematik för grundlärare F-3, del 2* (MAA029), planerar, genomför och utvärderar studenten problemlösningorienterad matematikundervisning tillsammans med en eller två andra kurskamrater som tillhör samma övningsskola samt rådgör med sina VFU-handledare.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt i examensordningen.

Mål

6. *visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling*

Studenternas värderingsförmåga och förhållningssätt utvecklas och tränas i alla kurser då de syftar till att lärarstudenterna utvecklar en yrkesidentitet till vilken en professionsetik är tätt knuten. Detta sker i form av reflekterande seminarier, skriftliga inlämningsuppgifter men också i form av de dramaövningar som förekommer i exempelvis flera UVK-kurser. På den **grundläggande** progressionsnivå, i kursen *Utbildningens uppdrag, organisation och innehåll för grundlärare F-3* (OAU210), är lärandemål knutna till de mänskliga rättigheterna, barnkonventionen och hållbar utveckling. En examination handlar specifikt om att utforma en undervisningsaktivitet med fokus på hållbar utveckling. Det genomförs dramaövningar och teoretiska examinationer kring de mänskliga rättigheterna och barnkonventionen.

Vidare på den **grundläggande** progressionsnivån och därefter fortsättningsvis på den **fördjupande** progressionsnivå genomsyras utformning och genomförande i både *Matematik för grundlärare F-3, del 1* (MAA028) och *Matematik för grundlärare F-3, del 2* (MAA029) av ett fokus på didaktiska verktyg och modeller för att stödja lärare i att främja elevers hållbara lärande, d.v.s. ett långsiktigt lärande som bygger upp en djupgående förståelse från grunden i matematik. Ett lärandemål i kursplanen i del 1 lyder: *förklara hur barn utvecklar sin förståelse av grundläggande matematiska begrepp och operationer* vilket uttrycker kursens fokus på utveckling av en långsiktigt hållbar förståelse. En kartläggning av elevers kunskaper genomförs i del 1 på en grundläggande nivå och fördjupas i del 2 med fokus på att *planera för efterföljande undervisning med hänsyn till behov av särskilt stöd och särskilda utmaningar*. Dessutom ska studenterna kunna *reflektera över och planera hur matematikundervisning kan anpassas till elever med olika språkliga och kulturella bakgrunder*. Studenterna genomför pedagogiska planeringar utifrån kartläggningen om att främja ett hållbart lärande. Det handlar om att beakta elevers olika sätt att tänka och att därmed kunna göra relevanta pedagogiska bedömningar.

Inkludering i de sammanhang som eleverna befinner sig i är en mänsklig rättighet. När det gäller inkludering i matematikklassrummet fokuseras i *Matematik för grundlärare F-3, del 1* (MAA028) på emotionella aspekter och genusaspekter. I *Matematik för grundlärare F-3, del 2* (MAA029) är språkets och kommunikationens betydelse för lärande i centrum. Examinationen sker i seminarieform för både del 1 och del 2. I del 2 leder studenterna dessutom själva matematiska helklassdiskussioner med elever och överblickar elevers gruppsamtal, vilket examineras med muntlig redovisning av en genomförd fältstudie. En viktig aspekt i del 2 är lärarens roll i att ta tillvara barnens olika tankar och idéer i matematiska samtal, samt att synliggöra alla elevers bidrag.

På den befästande progressionsnivån, i kursen *Specialpedagogik för grundlärare F-3* (OAU188), ska studenterna visa förmåga att göra bedömningar utifrån vetenskapliga och samhälleliga aspekter, med ett särskilt beaktande av etiska frågor och mänskliga rättigheter. Genom litteratur och föreläsningar får de kunskaper om de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnkonventionen och konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och om olika funktionsnedsättningar. Studenterna ska *visa förmåga*

att identifiera och i samverkan med andra hantera elevers olika behov och förutsättningar samt reflektera över sin professionella roll och betydelsen av samverkan i specialpedagogiskt arbete. Temat om funktionsnedsättningar kopplat till mänskliga rättigheter och specialpedagogisk samverkan med tillhörande lärandemål examineras genom skriftlig gruppuppgift och aktivt deltagande i seminarium.

I de självständiga arbetena, på den **befästande** och på den **fördjupande** progressionsnivån, ska studenten tillämpa ett etiskt förhållningssätt respektive tillämpa och motivera ett forskningsetiskt förhållningssätt i genomförandet och skrivandet av sitt arbete. Bland annat förväntas de med stöd av Vetenskapsrådets skrift *God forskningssed* beskriva, motivera samt diskutera hur de tillämpat ett etiskt förhållningssätt i sitt arbete vilket de sedan examineras på i de självständiga arbetena. I kursen *Barnlitteratur och barnkultur, fördjupning i svenskämnet, grundlärare F-3 (LIA025)* är mänskliga rättigheter och i synnerhet barns rättigheter i relation till de genus-, etnicitets- och klassperspektiv som anläggs centrala. Etiska perspektiv lyfts fram och diskuteras också i samband med läsning och diskussion av ekokritiska texter.

Utformning, genomförande och resultat

Jämställdhet

Bedömningsgrund:

Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.

Redogör också för hur det säkerställs att studenterna uppnår examensordningens mål när det gäller jämställdhet.

visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten

Alla lärosäten har av regeringen i uppdrag att arbeta långsiktigt och systematiskt med jämställdhetsintegrering. Det handlar bland annat om att föra in ett jämställdhetsperspektiv i ordinarie verksamhet vilket faller sig naturligt för grundlärarprogrammet med hänsyn till det nationella examensmålet ovan. Högskolan har genomfört en kartläggning av vilka insatser som genomförts tidigare och med detta som utgångspunkt fastställt att under 2018 ska ett program per akademi fortsätta arbetet med jämställdhetsintegrering. Vid UKK har förskolläraryrket valts ut och resultatet av det arbetet kommer även att integreras i övriga lärarprogram, således även grundlärarprogrammet F-3.

Jämställdhetsperspektiv i grundlärarprogrammet beaktas dock redan i flera kurser och på flera progressionsnivåer med avseende på både den egna yrkesutövningen och på jämställdhet i samhället. I den inledande och **grundläggande** UVK-kursen, *Utbildningens organisation, uppdrag och innehåll för grundlärare F-3* (OAU210), finns lärandemål som innebär att studenterna ska *undersöka och diskutera den egna övningsskolan utifrån mångfalds- och genusperspektiv*. Studenten ska i samråd med de övriga inom studiegruppen inledningsvis diskutera litteraturen och välja ut frågeställningar kring mångfald och genus som de sedan får undersöka genom auskultation, intervjuer och observation vid övningsskolan.

På den **grundläggande** progressionsnivån integreras ett jämställdhets- och genusperspektiv i kursen *Matematik för grundlärare F-3, del 1* (MAA028) i lärandemålet *redogöra för matematik ur ett historiskt perspektiv* där jämförande historiska studier om skillnader i beskrivningar av manligt och kvinnligt, och i bemötande av pojkar respektive flickor inom matematiken belyses. Kursen innehåller *emotionella aspekter och genusaspekter i lärande av matematik* och till innehållet finns särskild utvald litteratur som behandlar bland annat jämställdhetsperspektiv i matematikundervisning. Innehållet examineras i seminarieform vilket ger utrymme för diskussioner kring jämställdhetsperspektivet. Ett utvecklingsområde inom grundlärarprogrammets kurser i matematik pågår vad gäller att ytterligare integrera frågeställningar ur ett jämställdhetsperspektiv i fältstudierna då en viktig uppgift för läraren är att fördela talutrymmet så att flickor och pojkar får komma till tals i lika hög utsträckning.

På den **befästande** progressionsnivån fortsätter UVK-kursen *Utveckling och lärande för grundlärare F-3* (OAU099) med lärandemål som handlar om att *analysera och reflektera kring frågor som rör identitet och samlevnad i ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv* vilket examineras i ett muntligt seminarium där studenterna i ett förberedande skede gruppvis får förbereda sig genom att identifiera relevanta diskussionsfrågor i relation till lärandemålet. Dessa frågor diskuteras sedan i tvärgrupper under det examinerande seminariet. Frågorna ska vara konstruerade så att övriga studenter i tvärgruppen har möjlighet att diskutera och reflektera kring frågorna i relation till lärandemålet.

I kursen *Sociala relationer, konflikthantering och ledarskap för grundlärare F-3* (OAU141) **befästs** studenternas förståelse för jämställdhet ytterligare genom lärandemål där studenten ska redogöra för och reflektera över sociala relationer, konflikthantering och ledarskap i relation till praktiskt pedagogiskt arbete. Under kursens gång läser och diskuterar studenterna kring jämställdhet, jämlikhet och samhällets

normer utifrån olika perspektiv som berör lärarens roll och inflytande på unga elevers syn på sig själva och andra. Under en föreläsning om diskriminering och kränkning samt under det efterföljande seminariet lyfts teorier och frågor kring jämställdhet särskilt fram och studenterna får praktiska exempel samt korta diskussionsfrågor och påståenden att ta ställning till. Studenterna får även reflektera över sina egna upplevda situationer och erfarenheter där ett jämställdhets- och genusperspektiv kan appliceras. Parallellt med denna kurs genomför studenterna *Verksamhetsförlagd utbildning 2 – grundlärare F-3* (OAU200) där lärandemålet *arbeta och handla enligt den människo-, demokrati- och kunskapssyn som samhället genom läroplan för grundskolan ger uttryck för* belyses genom att studenterna får möjlighet att bland annat observera genus och jämställdhet under sin verksamhetsförlagda utbildning. Observationerna dokumenteras i studentboken för VFU och ligger till grund för samtal mellan student och handledare. Lärandemålet belyses också vid ett uppföljande seminarium.

På **fördjupande** progressionsnivå, i kursen *Barnlitteratur och barnkultur, fördjupning i svenskämnet för grundlärare F-3* (LIA025), är jämställdhet och mångfald centrala begrepp i och med att det kulturkritiska perspektivet på samtidens barnlitteratur och barnkultur fokuseras. Jämställdhet och mångfald kopplas även till ämnesdidaktiken för skolämnet svenska. Lärandemålen *redogöra för och tillämpa teorier och forskning om barnlitteratur och barnkultur i olika medier ur ett genus-, etnicitets-, klass- och hållbarhetsperspektiv* samt *tillämpa och värdera kulturkritiska teorier om barnlitteratur och barnkulturs utifrån didaktiska sammanhang* är särskilt relevanta utifrån detta perspektiv där studenterna får redogöra för och tillämpa perspektiv exempelvis i seminarium och inlämningsuppgift kring genusforskning om pojkars och flickors läsning.

Ett utvecklingsområde som akademien arbetar med, vilket är ett direkt resultat av det arbete med jämställdhetsintegrering av förskolläraryrket som pågår, är att mer ingående kartlägga hur jämställdhet synliggörs och kommer till uttryck i grundlärarprogrammets samtliga kurser. Detta arbete avser att ta avstamp i akademins verksamhetsplan för nästkommande år. Syftet är att säkerställa att jämställdhetsperspektivet är kontinuerligt integrerat i utbildningens utformning och genomförande.

Utformning, genomförande och resultat

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömningsgrunder:

Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Systematisk uppföljning och återkoppling

Vid MDH finns *Policy för ett systematiskt kvalitetsarbete inom utbildning och forskning – definitioner, ansvar, förutsättningar och systematiskt arbetssätt* (dnr. 2015/2295, reviderad version 2018-01-23) där kurs- och programvärderingar utgör hörnstenar, dels som ett instrument för att identifiera starka och svaga sidor för vidare arbete i den fortsatta kurs- och programutvecklingen, men även som ett tillfälle för studenter att reflektera över sin egen utveckling. Kursvärderingar understryks av lärarutbildarna som en viktig del av det formella studentinflytandet och som möjlighet att påverka kursinnehåll och genomförande. Lärarutbildarna betonar också studentens ansvar och vikten av att besvara kursvärderingar med hänsyn till kommande studentgrupper och framtida kollegor.

Varje kurs avslutas med en digital skriftlig kursvärdering (i utvärderingsverktyget Survey & Report) och dess resultat och slutsatser analyseras i respektive ämnes- och inriktningskollegium och sammanställs därefter i en kursanalys av kursansvarig. Eftersom ämnes- och inriktningskollegierna ansvarar för att utveckla kursernas innehåll och lärandemål, med syfte att utveckla undervisningen, blir det naturligt att studenternas, via kursvärderingarna, framförda synpunkter tas till vara vid kursutvecklingen. Analysen av kursvärderingen och eventuella kompletterande inslag (utvärderande samtal, pappersutvärderingar etc., se nedan angående låg svarsfrekvens) ligger därefter till grund för eventuella förändringar inför kommande kursomgång. Studenterna som svarat på kursvärderingen såväl som de studenter som ska gå kursen vid följande tillfälle får ta del av kursanalysen via högskolans lärplattform Blackboard (Canvas fr.o.m. ht 2018) och om möjligt även via muntlig respons när de startar sin nya kurs. Detta innebär att samtliga berörda studenter ser hur framförda synpunkter har tagits till vara och hur dessa, i de fall de bedömts som relevanta, bidragit till förändringar i kursen. I vissa fall brister det i att kursanalyser inte genomförs som förväntat bland annat med anledning av de låga svarsfrekvensen i kursvärderingen. För att komma till rätta med detta har en högskolegemensam arbetsgrupp tillsatts av högskolans fakultetsnämnd vilken ska presentera förslag till förändrade rutiner i juni 2018. Som ett led i att ytterligare återkoppla kollegiets åtgärder till studenter kommer studentrepresentanter att inbjudas till ämnes- och inriktningskollegiernas möten. På motsvarande sätt kommer handledare att bjudas in till kollegiet för VFU för att på sätt ta tillvara handledarnas synpunkter på kursen och inkludera dessa i kursanalysen.

En utmaning som akademien har är den låga svarsfrekvensen på de kursvärderingar som genomförs digitalt i utvärderingsverktyget. Detta hanteras på olika sätt och som exempel genomförs i vissa kurser inom grundlärarprogrammet, t.ex. i *Svenska för grundlärare F-3. Introduktion (SVA021)*, även ett utvärderande samtal med kursgruppen efter halva kurs tiden. Inom ämnet litteraturvetenskap, t.ex. i kursen *Barnlitteratur och barnkultur, fördjupning i svenskämnet för grundlärare F-3 (LIA025)*, hanteras den låga svarsfrekvensen med att även genomföra pappersutvärderingar vilket har visat sig medföra att svarsfrekvensen blir mycket hög. Även inom matematik t.ex. *Matematik för grundlärare F-3 (MAA028)* genomförs pappersutvärderingarna och då både i slutet av kursen och som kontinuerliga utvärderingar under kursens gång.

Inom matematik, *Matematik för grundlärare F-3, del 1* och *del 2* (MAA028 respektive MAA029), genomförs även korta kontinuerliga utvärderingar (många gånger under kursens gång) vilket gör det möjligt att iterativt utveckla kursen. Studenter har exempelvis gett förslag på hur kamratbedömning kan ske i grupp istället för i par vilket medfört att studenternas slutresultat blivit bättre än vid tidigare kurstillfällen. En mindre utmaning har varit att få studenterna att framföra kritik i muntliga utvärderingar. Detta har ämnet matematik hanterat genom att utvärderingarna sker skriftligt och anonymt, antingen via digitala responssystem såsom Socrative eller på papper. I kurserna *Självständigt arbete 1 för grundlärare F-3, matematik* (MAA010) samt *Självständigt arbete 2 för grundlärare F-3, matematik* (MAA017) har kursansvarig tillsammans med handledare utifrån studenternas muntliga feedback samt skriftliga kursutvärderingar genomfört revideringar i relation till undervisning kring de självständiga arbetenas struktur och ingående delar. Struktur på självständiga arbeten och vetenskapliga arbeten kan skilja sig beroende på ämne och detta har ibland uppfattats som förvirrande av studenterna. Studiehandledningar för de självständiga arbetena har därför stärkts med kompletterande text kring struktur för självständiga arbeten och detta har även fått ett större utrymme i kursernas första föreläsningar.

Ett konkret kursutvecklingsexempel kommer från UVK-kursen *Forskningsmetod för grundlärare F-3* (OAU082) där det varit en didaktisk utmaning att undervisa studenter, särskilt de som upplevts som omotiverade, till att såväl skriva både den förberedande promemorian såsom de självständiga arbetena. Lärarna i kursen har bland annat genomfört så kallade *flipped classrooms*, vilket innebär att alla lektioner finns inspelade och tillgängliga för studenterna. Därmed frigörs mer resurser för workshops och feedbacksamtal mellan läraren och studenten. Det har också etablerats en specifik kursutvecklingsgrupp med uppdrag att på ett genomgripande sätt granska innehållet i metodkursen och dess bakomliggande epistemologiska antaganden och dessutom har ett läromedel, anpassat för kursen, utvecklats.

Samtliga handledare, för alla ingående ämnen i grundlärarprogrammet, ingår i ett handledarkollegium för de självständiga arbetena. I detta kollegium sker både kursutveckling av metodkursen (se stycket ovan) samt av de självständiga arbetena men framförallt sker kontinuerliga möten och diskussioner mellan handledarna avseende likvärdig bedömning.

För kurserna inom grundlärarprogrammet pågår kontinuerligt en översyn av de i kurserna ingående fältstudierna för att säkerställa att innehåll, omfattning och genomförande är relevant utifrån skolverksamhetens perspektiv. I den kontinuerliga översynen ingår att kommunicera med handledarna i skolverksamheten kring fältstudiernas utformning och relevans för skolverksamheten.

I kvalitetsutvecklande syfte genomförs och sammanställs även programvärderingar årligen inom grundlärarprogrammet. Programföreträdaren för grundlärarprogrammet analyserar programutvärderingens resultat där utbildningens innehåll, måluppfyllelse och genomströmning är viktiga parametrar. Resultatet av denna analys föredras för lärarutbildningens utbildningsråd. Utifrån analysen diskuterar utbildningsrådet förslag till åtgärder som i sin tur blir aktiviteter i akademiens verksamhetsplan för nästkommande år. Synpunkter som är enklare att åtgärda alternativt synpunkter som är mer kritiska hanteras i särskild ordning. Programkollegiet för grundlärarprogrammet uppdras att planera för eventuella förändringar och utveckling.

Säkerställande av måluppfyllelse

Inom ramen för det systematiska kvalitetssäkringsarbetet vid MDH arbetar UKK sedan flera år tillbaka med så kallade *examensmatriser* som en del i att överskådligt beskriva och säkerställa uppfyllelse av examensmålen. Examensmatrisen innehåller programmets samtliga kurser och deras innehåll, lärandemål och examinationer samt de examensmål som finns för den examen som programmet är tänkt att leda fram till. I matrisen kopplas kursernas enskilda lärandemål till de examensmål som de uppfyller. Genom att det i kursplaner vid MDH framgår *vilka* lärandemål i kursen som bedöms i *vilka* examinationsmoment går det ur matrisen att utläsa hur ett enskilt examinationsmoment bidrar till att uppfylla delar av examensmålen.

Verka för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid

Vid högskolan finns centralt fastställda *Regler och anvisningar för examination på grundnivå och avancerad nivå vid Mälardalens högskola*. Detta dokument vänder sig till såväl högskolans lärare som till högskolans studenter. Det syftar till att dels underlätta för lärarna i arbetet med examination, dels säkerställa hög rättssäkerhet för studenterna genom att främja likabehandling av likartade examinationsärenden.

Studievägledare vid akademien genomför kontinuerlig uppföljning av grundlära­rstudenternas studieresultat. För de studenter som har svårigheter i sina studier utformas individuella studieplaner. Utöver den kontinuerliga uppföljningen erbjuder även högskolan olika typer av stöd och hjälp för att studenter med funktionsvariation ska kunna studera på samma villkor som alla andra studenter. Exempel på stöd som erbjuds är anteckningshjälp, mentor, inläst litteratur, förlängd tentamen­stid, examination i mindre grupp. Dessutom finns för samtliga studenter vid högskolan följande stöd: talsyntes och språk- och grammatikprogram.

Vid högskolan finns enheten KompetensCentrum för Studenter, Arbetsmarknad och Medarbetare (CeSAM) där högskolepedagogisk utbildning och utveckling genomförs i syfte att uppmuntra och stödja lärare att reflektera kring, analysera och utveckla sin undervisning. CeSAM erbjuder även stöd till studenter inom studieteknik och akademiskt skrivande.

Inom kurserna i matematik för grundlärare, *Matematik för grundlärare F-3, del 1* och *del 2* (MAA028 respektive MAA029), har kursansvariga noterat ett tydligt samband mellan studenternas arbetsinsats och resultat på kurs. Detta har medfört att det har införts övnings- och laborationstillfällen som examinerande moment i båda kurserna vilket även bidragit till att studenterna närvarar i högre grad även på icke-obligatoriska föreläsningar. En anledning till det kan vara den starka kopplingen mellan föreläsningarna, övningarna, laborationerna och salstentamen vilket kan göra att studenterna ser föreläsningarna som viktiga för att klara övningarna och laborationerna och i förlängningen för att klara tentamen. En annan, ännu viktigare, anledning kan vara att studenterna har upplevt även de icke-obligatoriska föreläsningarna som väldigt givande och därför fortsätter att komma på dem när de väl har börjat med det. Ytterligare en anledning kan vara att det i studiehandledningen framgår tydligt vilken examination som är kopplad till respektive föreläsning.

Ytterligare en aspekt som kan inverka positivt på att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid är att studenterna vid starten av programmet får göra ett diagnostiskt test av sina matematikkunskaper. Utifrån studentens resultat på det diagnostiska testet tillhandahåller ämnet schemalagda tillfällen utöver ordinarie undervisningstillfällen i syfte att ge studenter möjlighet att repetera och fördjupa sina kunskaper i den första inledande kursen i matematik, *Matematik för grundlärare F-3, del 1* (MAA028). Inriktningskollegiet i matematik planerar även för att utveckla videoinspelade lektioner och lösningar till specifika matematiska problem vilka kan läggas upp på kursernas lärplattform. Det som av tidigare studenter uppfattas som enklare matematiskt innehåll kan då ses via webben, medan innehåll som upplevts som svårare kan ges mer tid under lärarledda lektionspass.

Sedan höstterminen 2014 pågår, som ett resultat av en påvisad brist, ett utvecklingsarbete inom akademins samtliga lärarutbildningsprogram där syftet är att främja lärarstudenters kunskaper och färdigheter i akademiskt skrivande. Lärarutbildare har arbetat med grundlära­rprogrammets kursplaner och dess lärandemål och innehåll i relation till programmet utifrån tre progressionsnivåer för akademiskt skrivande:

1. Visa grundläggande vetenskapligt kritiskt förhållningssätt, färdigheter i akademiskt skrivande och god språklig framställning.
2. Visa utvecklat vetenskapligt kritiskt förhållningssätt, färdigheter i akademiskt skrivande och god språklig framställning.
3. Visa fördjupat och tillämpat vetenskapligt kritiskt förhållningssätt, färdigheter i akademiskt skrivande och god språklig framställning.

Lärandemål har knutits till vetenskapligt förhållningssätt, akademiskt skrivande och god språklig framställning. På så sätt har undervisande lärare fått ta större ansvar för att kontinuerligt arbeta med lärarstudenternas läs- och skrivutveckling. För att säkerställa detta har samtliga lärarutbildare på grundlära­rutbildningen genomfört en kurs om att arbeta med studenters skrivprogression. Trots dessa insatser möter lärarutbildarna ändå utmaningar kring studenters akademiska skrivande vilket medfört att akademien har för avsikt att kartlägga vilka gymnasie­meriter som grundlära­rstudenterna har samt därefter överväga vilka åtgärder och insatser som ska vidtas. Möjliga insatser som diskuterats är bland annat diagnostiskt prov vid programstart (motsvarande det som genomförts inom ämnet matematik, se ovan) för

att kunna erbjuda stöd tidigt i utbildningen samt införa förberedande kurser i svenska i syfte att ge studenter förutsättningar i att läsa, tala och skriva i akademiska sammanhang.

Utöver de insatser och stödåtgärder som beskrivits ovan har även den av regeringen tilldelade kvalitetsförstärkningen till lärar- och förskollärarytbildningar förstärkt delar av grundlärarytbildningen. Dessa medel har bland annat använts till utökad undervisningstid i kurser som ämnes-, inriktnings- och programföreträdare sett som mer utmanande för grundlärostudenter att klara, som ett led i att minska avhoppet från programmet samt att öka andelen som erhåller högre betyg än godkänt på kurserna. Genom denna förstärkning har prestationsgraden för de aktuella kurserna, t.ex. *Matematik för grundlärare F-3, del 1* ökat från 51 % till 69 % mellan vt16 och ht17.

När det gäller genomströmningen på grundlärostudiet F-3 visar den av UKÄ sammanställda statistiken att den för de två första kullarna (antagna ht13 och vt14) var 79 % för att sedan minska till 72 % för kullarna därefter (antagna ht14 och vt15), vilket är i samma nivå som för riket som helhet. Anledningen till minskningen av genomströmningen mellan kullarna för MDH är inte helt klagjord men kan möjligtvis härledas till att MDH inte hade erbjudit någon lärarytbildning mot arbete i de tidigare åldrarna sedan vt11 och att det därmed fanns ett uppdämt behov och efterfrågan på denna utbildning vid starten ht13. Detta skulle i sin tur kunna innebära att de antagna studenterna ht13 därmed var mer motiverade och säkra på sitt studieval än senare kullar.

Studentperspektiv

Bedömningsgrund:

Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.

Grundlärarstudenterna är på akademnivå representerade i de sammanhang där beslut fattas om grundlärarutbildningens innehåll och utformning. Studentrepresentation ska enligt beslut finnas i akademins kursplanegrupp, lärarutbildningens utbildningsråd samt i branschrådet för grundlärarutbildningen. Studentrepresentanterna är utsedda av studentkåren och som för så många andra lärosäten och andra studentkårer i Sverige finns utmaningar med att rekrytera studentrepresentanter till uppdragen. Det senaste halvåret har studentgrupper inom grundlärarprogrammen F-3 och 4-6 kommunicerat synpunkter och förbättringsområden på programmet. De framförda synpunkterna har kartlagts och handlar bland annat om studenternas upplevelse av att ett forum för studentnära frågor på programnivå saknas men också konkreta förbättringsåtgärder avseende kursgemensamma strukturer (t.ex. studiehandledning). Programföreträdaren har tillsammans med högskolans studentombudsman¹ träffat studenterna för att diskutera deras synpunkter och då återkopplat de åtgärder som akademien vidtagit. Som ett resultat av detta kommer akademien, från och med höstterminen 2018, att införa ett råd för studentnära frågor på programnivå. Syftet med rådet är att tillvarata studenternas möjligheter att ytterligare medverka i kvalitets- och förbättringsarbetet i relation till kursernas innehåll ur ett programövergripande perspektiv, särskilt utifrån examensmålen. Till varje råd kommer en till två studenter från varje kull att utses för att på så sätt främja att studenter kan ta en mer aktiv roll i arbetet med att utveckla grundlärarprogrammet. För att ge studentrepresentanterna så goda förutsättningar som möjligt avser akademien att både stötta studentkåren i arbetet med att rekrytera och utse studentrepresentanter samt för de som är utsedda tillhandahålla stöd och viss utbildning i vad uppdraget som studentrepresentant innebär.

Ett exempel på hur ett ämne inom grundlärarprogrammet arbetat med att ge studenterna möjlighet att ta en mer aktiv roll i att utveckla utbildningens innehåll och genomförande kommer från matematik där de kontinuerligt utvärderar kursen med mindre utvärderingar under kursens gång. Dessa kontinuerliga utvärderingar ger kursansvarig och undervisande lärare förutsättningar att, tillsammans med och med stöd av studenternas synpunkter, ständigt diskutera hur kvaliteten kan höjas ytterligare. För att grundlärarstudenten ska få möjlighet att utveckla sin egen lärandeprocess genomförs kamratrespons inom kurserna i matematik för grundlärare. I kursen *Matematik för grundlärare F-3, del 1* (MAA028) ingår kamratbedömning av en annan students fältstudierapport och i kursen *Matematik för grundlärare F-3, del 2* (MAA029) förväntas studenterna observera varandra när de genomför problemlösningslektioner på sina övningsskolor. Även i de självständiga arbetena i matematik (MAA010 och MAA017) ingår kamratrespons vid PM-skrivning, mittseminarium och slutseminarium. I kursvärdering har arbetet med kamratrespons framförts som positivt i syfte att synliggöra sitt eget aktiva lärande.

Ett annat exempel kommer från UVK-kursen *Utvecklingsarbete och utvärdering för grundlärare F-3* (OAU155). Kursen bygger på en process- och progressionstanke som har utvecklats med stöd av studenternas inflytande. Under de senaste fyra terminerna har studenterna uttryckt, både muntligt och skriftligt, att de uppskattar detta då det ger dem en modell för hur de kan arbeta med elever i praktiken. Flera studenter har också uttryckt att de genom undervisande lärares kontinuerliga utvärderingar efter olika kurstillfällen och examinationer fått modeller för hur de kan arbeta med att utveckla sin egen undervisning och hur de själva som blivande lärare kan arbeta med utvärdering av sin egen undervisning.

---

¹ Studentombudsmannen är anställd av högskolan och har ett opartiskt förhållningssätt och kan hjälpa studenter som exempelvis upplever att de blivit orättvist behandlade, diskriminerade, trakasserade eller har frågor om regler och rättigheter.

De olika utvärderingarna under kursens gång genomförs med syfte att dels försöka synliggöra vad studenterna har lärt sig alternativt har svårigheter med efter respektive kurstillfälle, dels försöka synliggöra hur kursen kan utvecklas kommande terminer. Detta aktiva arbete med studenternas inflytande verkar ha gett resultat. Dels har studenterna varit mer nöjda för varje termin de senaste fyra terminerna, dels kan studenternas genomströmning uppfattas som god.

Ett område som akademien avser att utveckla gäller studenters inflytande över kursutveckling. I dagsläget finns studentrepresentation i kursplanegruppen men saknas i ämnes- och inriktningskollegierna vilket är där kursplaner utformas och revideras och där studenterna kan ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla kursernas innehåll och genomförande. Att detta inte genomförts tidigare beror på svårigheten för studentkåren att rekrytera representanter. Då det på högskoleövergripande nivå pågår ett arbete med att säkerställa studentrepresentation i högskolans olika organ har UKK förhoppningar om att studentkåren framöver kommer att ges bättre förutsättningar att utse representanter.

Bedömningsgrund:

Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Grundlärarutbildningen vid MDH bedrivs i nära samarbete med kommunerna i regionen. Genom samverkansplattformen *Mälardalens kompetenscentrum för lärande (MKL)*² knyts samverkan kring skolutveckling, lärarutbildning, forskning inom utbildningsvetenskap och verksamhetsförlagd utbildning samman med regionens skolhuvudmän. Inom MKL samverkar forskare med förskolor och skolor i regionen kring bland annat gemensamma forsknings- och utvecklingsprojekt som både stärker forskningsbasen till lärarutbildningen och utvecklar verksamheten i förskolan/skolan. Projekten har sin utgångspunkt i frågor och problem som skolorna fört fram. Några exempel på pågående forsknings- och utvecklingsprojekt som bedrivs inom ramen för grundlärarprogrammet beskrivs under bedömningsgrund *utbildningsmiljö*.

Dessutom sker samverkan genom att resultat från forskningsprojekt på högskolan, vilka inbegriper nära samarbete mellan högskola och kommun, kommer studenterna tillgodo då undervisande lärare i kurserna deltagit i projekten. Ett exempel är projektet *Räkna med Västerås* där forskare vid högskolan under 2012-2017 arbetat tillsammans med lärare, rektorer, politiker och verksamhetschefer i kommunen för att utveckla matematikundervisningen i Västerås stads grundskolor. Ett annat exempel är att material och konkreta verktyg från *Matematiklyftet* används i undervisningen för att på så sätt vänja studenterna vid att använda kompetensutvecklingsresurser som när det gäller *Matematiklyftet* har använts av majoriteten av Sveriges matematiklärare. Studenterna får då också en gemensam referensram med sina blivande kollegor när det gäller förändringsarbete.

Utbildningen bedrivs i ett samhälle med snabba förändringar där bland annat ökad digitalisering, migration och reviderade läroplaner ställer höga krav på kontinuerlig kompetensutveckling för lärare, precis som för andra professioner. Denna kompetensutveckling kan ske både via både formella program, t.ex. regeringens lärarlyftssatsningar, och mer informellt genom lärarens diskussioner med kollegor, egen läsning och egen praktik. I och med detta ställs också krav på att blivande lärare ska ha förmåga att ta till sig ny kunskap och nya färdigheter för att följa med i utvecklingen.

Ett konkret exempel på detta finns i kursen *Matematik för grundlärare F-3, del 2 (MAA029)* där lärares nyttjande av läromedel som stöd för att bedriva undervisning ingår. Både i Sverige och internationellt nyttjas läromedel i matematik som stöd i undervisningen i hög grad. Blivande lärare behöver därför kunskap i hur olika typer av läromedel kan stödja eller hindra effektiv undervisning i matematik. Läromedel förändras dock snabbt och istället för att i kursen lägga fokus på hur dagens läromedel är uppbyggda, läggs istället emfas på att ge studenterna verktyg för att analysera både dessa, men även framtida, läromedel. Ett lärandemål knutet till läromedelsanalysen i del 2 är att kunna *analysera och jämföra några undervisningstraditioner och -perspektiv i Sverige och i andra länder*. Genom att vidga vyerna till andra länder ges studenterna ökad förmåga att se att det inte är självklart att utgå från de traditioner som ligger till grund för läromedel i Sverige. Det ger dem också en ökad förmåga att möta förändringar och de får även en större förståelse för olika utbildningsbakgrunder som elever med migrationserfarenhet bär med sig. För att ge studenterna ännu mer underlag för att analysera läromedel planeras ett tillägg av fler svenska läromedel i höstens kursomgång. Detta kan också bidra till att studenterna får en ännu större beredskap att möta förändringar i arbetslivet eftersom deras förmåga att använda olika slags material i undervisningen ökar.

---

² MKL har ersatt högskolans Regionala Utvecklingscentrum, (RUC).

I kurserna i svenska sker samverkan med det omgivande samhället framför allt inom ramen för kursernas respektive fältstudier. I introduktionskursen, *Svenska för grundlärare F-3. Introduktion (SVA021)*, innebär fältstudien att samtala med läraren om arbetet med att kartlägga elevers läsutveckling. Studenten genomför därefter en egen kartläggning av en elevs läsutveckling genom att göra en läsanalys. Studenten undersöker även hur olika texter (böcker, bilder, film, etc.) används i klassrummet.

Grundlärarutbildningen har regelbundna möten med företrädare för regionens skolhuvudmän, dels inom MKL:s styrgrupp, dels inom ramen för branschrådet för grundlärarutbildningen. MKL:s styrgrupp består av ledamöter från MDH, skolhuvudmän som representerar Eskilstuna kommun och Västerås stad, Regionförbundet Sörmland samt Region Västmanland, och ansvarar för att formulera MKL:s visioner och mål samt för att planera och följa upp MKL:s verksamhet. Syftet med branschrådet är att fungera som informations- och kontaktorgan mellan högskolan, arbetslivet och studenterna. Genom branschrådet utbyter också högskolan och skolhuvudmännen information som är relevant för utbildningens användbarhet och studentens förberedelse för arbetslivet. Målet är att främja programmets fortsatta utveckling samt att stärka samverkan med regionen. Branschrådet sammankallas minst en gång per termin. En annan uppgift som branschrådet fyller är att uppmuntra och stödja erfarenhetsutbyte över skolgränserna och mellan olika kommuner. För branschråd inom lärarutbildning pågår en översyn för att säkerställa att representationen i rådet är korrekt, dvs. rätt funktion är utsedd som representant, utifrån rådets mål och syfte. Anledningen till översynen grundar sig på ett över tid minskat deltagande inom vissa branschråd.

Inom grundlärarutbildningen är arbetslivsperspektivet centralt genom att studenten redan under första terminen på programmet placeras i ett handledarlag vid en övningsskola där syftet är att förbereda studenten för den kommande yrkesprofessionen. Det finns tre kursblock med verksamhetsförlagd utbildning; termin 2 (fem veckor), termin 5 (fem veckor) samt termin 8 (tio veckor). Skolhuvudmännen ska, under den verksamhetsförlagda utbildningen, tillse att studenten får ta del av verksamheter på olika grundskolor och i olika skolformer (förskoleklass och grundskola) för att få en bred utbildning och beredskap från skolor med olika förutsättningar. Skolhuvudmännen gör en plan för vad studenterna ska få delta i och genomföra under sin VFU. I planen ingår att studenterna ska genomföra en del av sin verksamhetsförlagda utbildning i olika årskurser eller på olika skolor med olika förutsättningar. Övningsskolorna förlägger även besök och seminarier på olika skolor i syfte att studenten ska få möta andra studenter och handledare från skolor med olika förutsättningar. En utmaning är att organisera denna verksamhet då den kan ta en allt för stor del av övningsskolans tid och resurser i anspråk. Inom ramen för övningsskoleprojektet genomförs följeforskning där en del av denna är att studera hur organisationen på bästa sätt kan organiseras (se mer under bedömningsgrunden *förutsättningar: utbildningsmiljö*).

Studentens kontakt med sin övningsskola är kontinuerlig under hela utbildningen dels genom den verksamhetsförlagda utbildningen dels genom fältstudierna. Fältstudiernas syfte är att koppla samman teori och praktik ytterligare under de högskoleförlagda kurserna. Se exempel på fältstudier ovan. Återkommande träffar med handledarna genomförs för att diskutera fältstudiernas innehåll och relevans för studenternas kommande arbetsliv (se under bedömningsgrunden *uppföljning, åtgärder och återkoppling*). Utöver detta genomförs löpande VFU-seminarier där förstelärare från skolhuvudmannen planerar och genomför dessa för samtliga i utbildningen: studenter, kurslärare och handledare. Exempel på seminarier som har genomförts är bedömning, språkutveckling, konflikthantering, klassrumsledarskap samt digitala verktyg i klassrummet.

Inom organisationen för VFU:n finns av huvudmannen utsedda centrala kontaktpersoner. Högskolans företrädare för VFU har kontinuerliga så kallade dialogmöten med de centrala kontaktpersonerna för skolhuvudmännen, där innehåll och utformning av utbildningen diskuteras, särskilt gällande VFU. Utöver detta utvärderar årligen handledare, grundskolechefer, kurslärare och studenter den verksamhetsförlagda utbildningen. De synpunkter som framkommer sammanställs och följs upp inom akademins utbildningsråd för lärarutbildning. Till försöksverksamheten med övningsskolor har akademien finansierat en följeforskare och en doktorand som studerar organisationen kring handledning och hur lärarstudenters möjlighet till samlärande sker i övningsskolorna.

Med anledning av den stora bristen på behöriga lärare i svensk skola är rörligheten bland handledare stor vilket innebär utmaningar gällande kontinuiteten för studenterna under utbildningen. Det gör också att organisationen av handledare och handledarlag kontinuerligt förändras vilket utgör en risk vad gäller att upprätthålla kvaliteten i VFU under studentens hela utbildning. I syfte att stödja övningsskolorna i detta har VFU-samordnare vid akademien i än högre utsträckning arbetat med handledarna för att skapa en gemensam kunskapssyn för lärandemålen och kriterierna för att på så vis främja likvärdig bedömning. I samband med den årliga utvärderingen av VFU har handledare uttryckt att det extra insatta stödet varit till hjälp för handledare att kunna göra likvärdiga och rättssäkra bedömningar då fler handledare besitter den kunskapen.

Den högskoleförlagda delen av utbildningen genomsyras också av arbetslivsperspektivet genom adjungerade adjunkters (se bedömningsgrunden *personal*) medverkan i undervisningen samt inslag av företrädare från grundskoleverksamheten. Arbetet med adjungerade adjunkter innebär t.ex. att en lärare från grundskolan föreläser om barns perspektiv i UVK-kursen *Specialpedagogik för grundlärare F-3* (OAU188) och en annan adjungerad adjunkt föreläser om att möta barns olika förutsättningar och behov i syfte att synliggöra och diskutera specialpedagogisk verksamhet och samverkansparter.

Arbetet med adjungerade adjunkter är ett pågående utvecklingsområde inom akademien. Innevarande verksamhetsår arbetar akademien med att vidareutveckla arbetet med adjungerade adjunkter och andra kombinationstjänster i syfte att säkra professionsbasen till hela lärarutbildningen bland annat inom undervisningen i svenska för grundlärare.

Som ett led i att implementera avsikten med högskolans forsknings- och utbildningsstrategi, att MDH 2022 är främst bland lärosätena i Sverige vad avser samproduktion med det omgivande samhället inom utbildning och forskning, fördjupar akademien ytterligare den samverkan som MDH har med skolhuvudmännen i Sörmlands och Västmanlands län avseende projektet *samproducerad lärarutbildning*. Den övergripande avsikten med *samproducerad lärarutbildning* är att främja antalet behöriga förskollärare och lärare och projektet samfinansieras av MDH och kommunerna i länen. Den fördjupade samverkan sker genom ett antal gemensamma aktiviteter såsom verksamhetsintegrerad utbildning, anpassad kompletterande pedagogisk utbildning, möjlighet till utökad behörighet för yrkesverksamma lärare, samproducerade forskning- och utvecklingsprojekt m.m. Inom ramen för samproducerad lärarutbildning startar ht18 en verksamhetsintegrerad variant av grundlärarprogrammet F-3 där utbildningen genomförs på deltid samtidigt som studenten arbetar deltid vid en grundskola i någon av de nio kommuner som ingår i samarbetet. Tillsammans med skolhuvudmännen pågår en diskussion om att verksamhetsintegrera ytterligare lärarprogram inför programutbudet 2019/20.

Den första kullen grundlärarstudenter F-3 vid MDH examinerades juni 2017. Arbetet med grundläraralumnerna är under uppbyggnad och inledningsvis har arbetet handlat om att implementera en kontaktdatabas och identifiera alumnerna. Sedan ett antal år tillbaka bjuder akademien in till öppna föreläsningar och konferenser bland annat inom ramen för de årliga MKL-dagarna³. Utöver MKL-dagarna genomför akademien, tillsammans med *Akademien för hälsa, vård och välfärd* (HVV), också inspirationsdagar för yrkesverksamma handledare (lärare, sjuksköterskor, socionomer och fysioterapeuter) för att ge extra stöd och kompetensutveckling kring för handledare aktuella frågor. Som exempel hade höstterminens inspirationsdag temat svåra samtal. Det finns också ett syfte att låta handledare få byta erfarenheter och inspirera varandra i uppdraget.

Dessutom fortsätter MDH sitt deltagande i alumnutvärderingar som sker inom ramen för det nationella lärarutbildningskonventet. Arbetslivsperspektivet kommer också att utvecklas genom att en plats i branschrådet kommer att beredas till en alumrepresentant. Ytterligare inslag som genomförs årligen är en karriärdag för grundlärarstudenter där arbetsgivare från såväl fristående som kommunal sektor får träffa studenter och berätta om sina verksamheter och karriärmöjligheter.

---

³ MKL-dagarna är en årlig konferens för alumnerna, lärare från skola och förskola, rektorer, forskare, lärarutbildare och andra personer med intresse för skolutveckling.